

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Uboga domovina!

Če pogledamo le šest let nazaj, odkar so neomejeno zagospodovali klerikalci kranjski deželi ter tudi v državnem zboru prevzeli vodstvo vseslovenske politike, vidimo prešerno naraščanje nemškega življenja ne le na Kranjskem, ampak sploh na Slovenskem. Kdor pazno zasleduje vse pojave: odiranje slovenskega jezika iz uradov in šol, nastavljanje nemško-nacionalnih uradnikov na prvih mestih v slovenskih deželah, mora priti do prepričanja, da so vodstvo vseslovenske politike, naravnost prodali slovenski narod vladi in Nemcem.

Klerikalcem je šlo edino za to, da stro moč in vpliv narodno-napredne stranke v deželi, vse drugo jim je bilo deveta briga. Nobena žrtev v narodnem oziru jim ni bila prehuda, vse je od njih dosegla vlada in Nemci, da bi se le uničila ona stranka, ki je tako neomadeževano držala kvišku slovensko zastavo in pri vsaki priliki, kjer se je hotelo škodovati slovenskemu narodu, zastavila ves svoj vpliv, vso svojo moč, da je preprečila kako tako nakano. Takrat smo Slovenci uživali svoje pravice vsaj na Kranjskem nemoteno, pa tudi drugod se ni upala vlada očitno delati krivic slovenskemu narodu. Kakor hitro je pa klerikalna stranka s pomočjo vlade, Nemcev in vseh sovražnikov slovenskega naroda omejila vpliv napredne stranke in je postala tako-rekoč ona odgovorna za vseobčo slovensko politiko, se je pa začela doba najhujših krivic, zatiranja in prešerna samozavest Nemcev. Slovenski uradniki na višjih mestih so se nadomeščali z nemškimi, slovensko uradovanje se je omejilo, Nemci so dobili posebne šolske nadzornike in vlada je, kjer je le mogla, priščitnila težko priborjene slovenske pravice.

Napredni časopisi in napredno občinstvo je ogorčeno ugovarjalo, toda vlada se ni nič ozirala na to, kajti imela je na svoji strani voditelje slovenske politike, naše klerikalce. Ti so molčali k vsemu, ker so morali molčati. Vlada je njih, na slabih nogah stoječim gospodarskim za-

vodom trosila tisočake ter jih tako podkupila. Očitno in jasno so se pokazali kot Efijski in Iškarijoti slovenskega naroda. Prišlo je celo tako daleč, da so klerikalci denuncirali napredne časopise in napredne osebe, če so ti izkazovali simpatije brat-skim balkanskim Slovanom. Razkričali so jih za veleizdajalce!

Vlada in Nemci so zato brez kontrole ugrabili zdaj tu, zdaj tam Slovincem pravice in se tudi niso strašili delati očitno krivico ter kršiti osnovne državljanske zakone na škodo Slovencev. Le na ta način je sploh mogoče, da se je v zadnjem času moglo zgoditi nekaj tako nečuvenga in brezprimernega, da ne moremo najti primere.

Za ljudske šole na Koroškem se je odobrila knjiga, v kateri je zapisano, da je ljudstvo iz slovenskih pokrajin na Koroškem sploh na slabem glasu v deželi. Knjiga imenuje nas Slovence celo bindišerje, torej s psovko, s katero nas splošno zmerjajo Nemci. Tako zaničevanje, tako sramotenje v šolski knjigi je nekaj tako gorostasnega, da bi morala zavreti kri vsakemu Slovincu. Storzena je ta podlost s prevdarjenim namenom hujskati že v šoli mladino proti slovenski narodnosti in krivično sramotiti slovensko prebivalstvo. In tako lopovstvo je odobrilo c. kr. naučno ministrstvo.

Vprašamo se, ali bi bilo mogoče, da bi se tako lopovsko sramotilo Slovence, če bi naši klerikalci ne molčali vedno k vsemu, karkoli je vlada uničila v škodo Slovencev? Ne, ne moglo bi se zgoditi, kajti vsakdo ima nekoliko narodnega ponosa v sebi, le naš klerikalec ga nima.

Njemu je najprvo to, da se vsakdo uniči, ki mu politično nasprotuje, bodisi, da je to njegov brat. Če imajo Slovenci drugod, ali pa tudi na Kranjskem kaj pravic ali nič, to mu je vseeno, da ima le on politično moč v rokah.

Zdaj nič ne pomaga in se klerikalci tudi oprati ne morejo, če so zaradi omenjene knjige interpelirali v državnem zboru, ali če so klerikalni listi začeli pisati, da se Slovincem godi krivica. Dokler bodo

napram vladi in v državnem kakor tudi v deželnem zboru zastopali Slovence, ne more biti in ne bo nič boljše!

Moramo le vzdihniti iz dna užaljene duše: **Uboga domovina, ki te taki ljudje zastopajo!**

Kranjski deželni zbor.

I. seja 5. februarja 1914.

Seje se je udeležil tudi škof Jeglič. Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Schwarz in povedal, da je cesar imenoval za deželnega glavarja dr. Šusteršiča, za namestnika pa barona Liechtenberga. Dr. Šusteršič se je zahvalil za imenovanje in potem se je vršila zaobljuba poslancev v roke deželnega glavarja. Napredni poslanci so vložili naslednje interpelacije:

Dr. Tavčar in tovariši:

Deželni zbor skleni:

1. Ob bližajoči se 500letnici zadnjega ustoličenja koroškega vojvode na Gospodarskem polju izreka deželni zbor vojvodine Kranjske koroškim Slovincem svoje simpatije, zagotavljajoč jih svoje bratske ljubezni.

2. V imenu celokupnega slovenskega naroda protestiramo najodločneje proti nečuvni žalitvi koroških Slovencev, ki jo smatramo za žalitev slovenskega naroda sploh in ki je dobila aprobacijo od naučnega ministrstva s tem, da je poraba Ebnerjeve knjige »Landeskunde von Kärnten« dovoljena v koroških šolah. Stavke v tej knjigi: »Das Volk aus der windischen Gegend hat überhaupt keinen guten Ruf im Lande«, ki ni samo razžaljiv, ampak tudi lažnjiv, zahteva, da se uporaba imenovane knjige takoj prepove, krivci pa kaznujejo.

3. Centralna vlada se pozivlja, naj nasproti Slovincem, naj bivajo ti kjerkoli v naši državi, določilo členu XIX. državnega osnovnega zakona izvaja popolnoma nepristransko in pravično.

Dr. Ravnihar glede uredbe učiteljskih plač, pl. Šuklje glede železniške zveze Rogatec-Brežice-Novo mesto, E. Gangl glede na uradne razpise učiteljskih služb in novega mostu čez Idrijo; Jos. Lavrenčič glede podaljšanja železnice od Vipave do Postojne, regulacije Pivke in Nanoščice; poslanec Mazella pa, da se podeželi občinska pot iz Krasinca čez Cerkovišče do Kala in da se zgradi vodovod za Metliko in občine Radovica, Drašiče, Suhor in Lokvico.

V deželni odbor so se izvolili stari odborniki.

Kot prva točka je bil prišel v razpravo nujni predlog dr. Lampeta o žalitvi slovenske narodnosti, to je isti predlog, kakor ga je stavil dr. Tavčar. No, deželni glavar je dal Lampetovemu prednost. Predlog se je izročil ustavnemu odseku. — O poteku nadaljnje seje poročamo prihodnjič.

Nove določbe osebnih davkov.

II.

Kakor pri pridobninskem davku, se je poslovna doba cenilnih komisij pri osebnih davkih podaljšala na šest let. Tudi novi udje cenil. komisije bodo odslej naprej morali ob nastopu svojega posla **priseči**, da bodo postopali pri komisijskih obravnavah nepristransko in imeli v tajnosti vse, kar bi izvedeli po komisijskih razpravah zlasti o razmerah davčnih zavezanec. Doslej so dobivali komisijski udje samo odškodnino za pota. Po izvršitvenem predpisu k osebnodavčni noveli bo pa pod gotovimi pogoji pristojala komisijskim udom tudi odškodnina za zamudo pri zasluzku ali pridobitku. Tudi zaupniki se bodo odslej imenovali za dobo šest let, do čim dosedanji zakon glede poslovne dobe zaupnikov, imenovanih po deželnem odboru (mestnem magistratu), ni imel nobene posebne določbe.

Osebna dohodnina se bo odslej plačevala pri letnih dohodkih od 1600 K dalje. Dosedaj je moral plačevati tak davek že vsak, ki je imel 1200 K dohodkov. Za manj premožne kmete in obrtnike bo novi zakon olajšava. Pri dohodkih od 1600 K do 1800 K ostane davek v isti višini, kakor do sedaj. Pri dohodkih od 1800 do 10.000 K bo nastopilo zvišanje in sicer od 20 vinarjev do 6 kron. Čim višji dohodek ima kdo, tem večje zvišanje ga bo zadelo. Vendar zvišanje pri teh dohodkih ni posebno pomembno. Pač pa se bo zvišal davek v večji meri pri tistih, ki imajo letnih dohodkov nad 10.000 K. Pri dohodkih od 10.000 do 11.000 K se zviša davek za 15 K, pri dohodkih od 20.000 do 22.000 K se zviša za 67 K 60 v, pri dohodkih od 200 do 310.000 kron pa za 2730 K. Novi zakon ima tudi določbe, po katerih bodo plačevali neoženjeni višji davek, ki se prične šele pri dohodkih 2400 K. Plačevali bodo 15 odstotkov višji davek. Oni pa, ki morajo skrbeti

še za eno osebo, bodo plačevali 10 odstotni davek.

Napovedati bo treba vsako leto le dohodek prejšnjega leta, ne pa pri nestalnih dohodkih povprečni dohodek zadnjih treh let, kakor so morali n. pr. doslej storiti trgovci in obrtniki. Če ima žena ali kak drug rodbinski član postranski dohodek, se ta odslej ne bo več smel prištevati skupnim dohodkom hišnega gospodarstva, ako ti dohodki ne presegajo vsote 4000 K. Ta izjema velja samo za dohodke iz dela, torej brez sodelovanja glavnice. Če ima žena trgovino, ta izjema ne velja, pač pa, če je žena tovarniška delavka, učiteljica, šivilja itd.

Važna je tudi določba glede pomilostitve. Kdor je doslej napačno, torej prenizko napovedoval svoje dohodke, se ga ne bo kaznovalo za prejšnje neresnične napovedi, ako v bodoče ne bo namenoma zopet to storil. Za vse prestopke v preteklosti obstoji tedaj splošna pomilostitev, seveda le za one davkoplačevalce, ki bodo v bodoče v polnem obsegu zadoščali davčnim predpisom.

Ker se bo osebni davek začel plačevati šele od dohodkov 1600 K, ta davek torej manjših in srednjih kmetovalcev ne bo zadel.

RAZGLED PO SVETU.

Odgoditev državnega zbora.

Češki agrarci in radikalci so v zadnjih sejah državnega zbora obstruirali in niso dopustili, da bi se sprejel proračunski provizorij. Vlada je vsled tega dne 31. januarja poslala parlament na počitnice in je z uporabo § 14. si sama dovolila začasni proračun. Poslanci ne bodo med tem časom dobili nobenih dijet, kar bo za nekakere občutna izguba. Avstrijsko prebivalstvo se zaradi tega, da je poslala vlada parlament domov, prav nič ne vzemirja, ker dobro ve, da od takega parlamenta nima ničesar pričakovati. Državni zbor se pred marcem ne bo več sklical, ker bodo med tem časom zborovali deželni zbori.

Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora.

Kakor se sliši iz Gradca, se vrše zopet enkrat pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. Namestnik grof Clary se trudi pridobiti Slovence in Nemce za obsolviranje nekega delovnega programa (ki bi v glavnem obsegal proračunski provizorij). Graški listi pravijo, da ima upanje na uspeh.

Goriški deželni zbor.

Goriški deželni zbor je imel 4. t. m. letos prvo sejo. Mandati laških veleposestnikov so se odkazali verifikacijskemu odseku. Proračun kaže 668.046 K. Dovolil se je prispevek za uravnavo Soče 104.000 K in za druga, obče koristna dela 155.015 K.

Interpelirali so: poslanec Mikuz radi otvoritve bordela v Tolminu, Dominik glede ureditve predpisov o kozjereji, Furlani glede trgovinske pogodbe z Italijo, Kovač radi smodnišnice pri Ajdovščini. — V tirolskem deželnem zboru so začeli italijanski liberalci obstruirati.

Odlikovanja.

Cesar je odlikoval ministra Heinolda in Hochenburgerja z velikim križem Leopoldovega reda, voditelja finančnega ministrstva barona Engla pa z velikim križem Fran Josipovega reda.

Pegoudovi poleti v Trstu.

V nedeljo in v ponedeljek se je dvignil drzni francoski aviatik Pegoud s svojim Bleriotovim aparatom na polju na Žavljah. Gledalcev je bilo okrog 100.000. Ko se je dvignil prvič, je zaigrala godba marzelejo. V višini 100 m je izvršil vratolomne vaje s svojim aparatom. Krožil je vodoravno, dvignil se je navpično in se spustil zopet navpično proti zemlji. V zraku je ostal približno pol ure. Gledalci so ga burno pozdravljali med poletom in po poletu, ko se je peljal z avtomobilom okoli letalnega polja. Za polete je dobil Pegoud 60.000 K, 5000 K pa za prevoz aparata. Iz Trsta je odšel v Pariz.

Preganjanje Rusov na Ogrskem.

Rusini, ki bivajo na severnem Ogrskem, so hoteli prestopiti iz unijatske cerkve v pravoslavno. Radi tega so jih začele ogrske oblasti kruto preganjati. Kdor je prestopil v pravoslavno vero, so ga žardarji s silo tirali v unijatsko cerkev ter kruto pretepali take. Končno so obtožili take osebe veleizdajstva in ravno sedaj se vrši v Marmaroš-Sigetu sodna razprava proti obtoženim Rusinom. Ruski poslanec dume grof Bobrinski je prišel iz Rusije, da bi pričal v tej pravdi. Avstrijske oblasti so prosile ogrsko justično ministrstvo, da aretira in jim izroči grofa Bobrinskita, ker je imel ta pred nekaj leti veleizdajniške govore v zahodni Galiciji.

Izseljevanje iz Galicije.

Izseljevalno gibanje v Galiciji se zopet razširja. Na galiških kolodvorih so zopet aretirali več mladih fantov, ki so se hoteli odtegniti vojaški dolžnosti in izseliti v Ameriko. Pri mnogih so našli ponarejene potne liste in legitimacije. V raznih izseljevalnih agenturah so izvršili preiskave.

Albanija.

V Draču se pripravljajo za sprejem novega vladarja princa Wieda, ki bo kmalu nastopil vlado. V prvi vrsti so morali skrbeti za močno telesno stražo, kajti novi vladar nič kaj ne zaupa svojim podanikom, kar ima čisto prav. Esad paša, ki je doslej vladal v Draču, je moral na pritisk avstrijske in italijanske vlade odstopiti. Avstrija bo imela v Draču svoje posebno poslaništvo. V ta namen je že najela pri-

merno poslopje. Južne Albanije Grki še sedaj niso izpraznili.

Z Balkana.

V Petrogradu se mudita grški in srbski ministrski predsednik Venizelos in Pašić. Dognano je, da se med Grško in Srbijo definitivno sklene zveza. Romunska je tudi na strani teh dveh držav, dočim se Bolgarska in Turčija približujeta. Na Bolgarskem se bodo vršile nove volitve v parlament. Vlada upa dobiti večino, ker bodo tudi volilci v novem ozemlju volili, na kar bo vlada z vojaštvom in četaši pritiskala.

Revolucija v Peru.

Iz Lime poročajo, da so vstaši napadli vladno palačo in ujeli predsednika republike Peru. Po zavzetju palače so se boji z vso silo nadaljevali. Ministrski predsednik in vojni minister Varela je ubit. — Dr. Avgust Durand, prejšnji vodja vstajšev, je gospodar palače. Pravijo, da hoče sestaviti novo vlado.

Atentat na španskega kralja.

Po Parizu so razširjene vesti, da je bil v Sevilli izvršen atentat na španskega kralja Alfonza. Vest se oficijozno dementira.

SLOVENIJA.

s Pozor, notranjski deželnozborski volilci! Volitev deželnega poslanca namesto umrlega dr. Žitnika se vrši 12. marca. Volilni imeniki za to volitev bodo pri občinah v kratkem razpoloženi. **Najbolj važen trenotek pri volitvah je čas reklamacij.** Pazite zato, da izveste, kdaj bodo prvi dan volilni imeniki razpoloženi in glejte, če so vsi samostojni in napredni volilci vpisani in če niso vpisani neopravičeni volilci klerikalne stranke. **Reklamacije se morajo vložiti tekom 8 dni.** Brez reklamacij se ne morejo doseči uspehi. Ko bi se pri zadnjih volitvah točno in natančno izvršile reklamacije, bi se dosegli veliko lepši uspehi za samostojne kmečke kandidate. Tako so pa klerikalci sleparili, kar na debelo, ker so izpuščali iz volilnih imenikov naše opravičene, vpisali pa svoje neopravičene volilce. **Pozor torej na volilne imenike!**

s † Fran Višnikar. V četrtek dne 5. t. m. je v Ljubljani umrl višji sodni svetnik in bivši deželni in državni poslanec Fran Višnikar po daljši bolezni. Z njim je izgubil slovenski narod enega najboljših svojih sinov, vnetega nesebičnega rodoljuba, dobrotnika in zagovornika. Ribniška dolina, v kateri je kot sodnik večino svojih službenih let preživel, se ga bo še dolgo hvaležno spominjala kot svojega dobrotnika. Bil je vedno zvest pristaš narodno-napredne stranke in njenega programa. Naj v miru počiva!

s Kranjski deželni zbor. Kranjski deželni zbor je imel v četrtek svojo prvo se-

jo. To zasedanje bo ravnotako izpadlo, kakor vsa druga v zadnjih letih. V sejah se sprejema in razpravlja to, kar hočejo nekatere kronane glave kranjske dežele, v prvi vrsti Šusteršič in Lampe. Ljudska volja, ki bi morala v edinem slovenskem parlamentu do veljave, nima tu prav nobene moči. Klerikalci imajo večino, to se pravi, imajo za poslance same kimavce, ki pritrdijo prav vsemu, kar njih veljaki hočejo. Ti kimavci ne zastopajo našega kmeta, kakor bi morali, ampak pomagajo gotovim ljudem, da morejo ti vresničevati svojo strahovlado v deželi in krivice, ki jih vsak dan prizadeva deželni odbor posameznikom, korporacijam in celim stanovom. Dokler ne bo v deželnem zboru in odboru zagospodoval samostojni, neodvisni kmet, do tedaj tudi pričakovati ni izboljšanja razmer. Komur je tedaj na tem ležeče, da zavlada pravica v deželi, naj dela med svojimi prijatelji in tovariši za organizacijo samostojne kmečke stranke, ki mora v doglednem času priti v deželi na površje.

s Javen ljudski shod. Prihodnjo nedeljo, dne 8. t. m., se vrši v Mestnem domu **javen ljudski kot protestni shod proti razžaljenju slovenskega naroda po državnih oblastih na Koroškem.**

s Gospodarstvo deželnega odbora in ljubljanskega mestnega magistrata. Da bi odvrnili pozornost odzapravljivega gospodarstva pri deželi, so začeli klerikalni listi pisati, da je mestno gospodarstvo v Ljubljani, ki je v naprednih rokah, v neredu, da se je zapravljalo različne zaklade in celo, da se je goljufalo. Vse to ni nič res! Če bi le mogel deželni odbor za vsak izdatek s tako lahkim srcem odgovor dati, kakor ga lahko da župan dr. Tavčar za mestno gospodarstvo, bi bilo drugače v deželi. Pri vsem kričanju in gonji klerikalnih časopisov je edino to res, da si je mestna občina od različnih zakladov, ki so njena last, torej njeno premoženje, kakor vse drugo, izposojevala za potrebne reči denar, da je torej sama sebi dolžna postala. Če si n. pr. kmečki gospodar posebej spravlja denar skupaj, da si bo kupil gozd, pokaže se pa potreba, da hiša nujno potrebuje popravila, zato vzame od onega denarja, ki ga spravlja za nakup gozda, in si z njim hišo popravi. To je vendar bolj pametno kakor če bi si denar izposodil na velike obresti, zlasti ko mu nakup gozda ni tako nujno potreben. Tako je delala tudi mestna občina ljubljanska ter si izposodila iz zaklada za električno upravo, iz vseučiliškega in nekaj iz ubožnega zaklada denar, če ga je drugje nujno potrebovala. To se navadno dela pri vseh gospodarstvih in deželni odbor ne ravna prav nič drugače. Velika razlika pa je med enim ali drugim gospodarstvom, kam se daje denar. Deželni odbor ga maši v električne naprave na Završnici, ki ne bodo nikoli donašale dobička, ampak bodo le veliko breme za deželo, ki je bo še naše potom-

stvo klelo. Dalje so različne podpore takim koritarjem dali, ki niso prav nič potrebni. Za to naj se briga klerikalno časopisje, ne pa za vzorno mestno gospodarstvo, ki lahko vedno da odgovor in račune za svoje izdatke. Že več mesecev išče in stika revizijska komisija na ljubljanskem magistratu in menda ni prav nič drugega mogla najti, kakor to. Klerikalce mora to seveda silno jeziti, zato so začeli kričati o nerednosti v mestnem gospodarstvu, na čemer pa prav nič ni. Tudi oni, ki je kradel, kriči na begu: tat, tat! le da bi odvrnil pozornost od sebe.

s Iz deželnega odbora. Za upravo skupnega vodovoda v občinah Spodnji in Gornji Logatec se izdela in predloži deželnemu zboru poseben zakonski načrt. — Peticija mestne občine ljubljanske za redni letni prispevek k stroškom c. kr. obrtne šole in prošnja »S. P. D.« za redno podporo se odstopita deželnemu zboru. — Istotako naj deželni zbor sklene poseben pravilnik za revidiranje Deželne banke. Revizorji naj dobe za svoje poslovanje primerno odškodnino. — Odpoved deželnega lekarnarja se vzame na znanje. — Gradba vodovoda Stari trg in okolica se odda najnižjemu ponudniku trvdki A. Mure v Moravskih Hranicah za 147.945 K. — Za deželni muzej se nakupijo carniolica iz zbirke plazivcev in dvoživk umrlega profesorja Schreiberja v Gorici. — Zahteva obratne bolniške blagajne Gassner & Glanzmann v Tržiču, da naj jej deželna bolnišnica dopisuje v nemškem jeziku, se odkloni. — Prošnja šolskih sester v Repnjah za prispevek k gradbi novega šolskega poslopja se odstopi pred vsem priporočilno domači občini. — Dovolijo se podpore sledečim gasilnim društvom: Št. Vid nad Vipavo 200 K, Naklo (za Gasilni dom) 800 K, Stara Loka 200 K, Trebelno 300 K, Dobrava pri Bledu 350 K, Zasip 300 K, Gorje 400 K. — Poročilo o deželnozborskih volitvah se predloži deželnemu zboru brez vsakega meritornega predloga. Večina deželnega odbora dvomi o veljavnosti volitve v dolenjskih in notranjskih mestnih volitvah in v mestni skupini Kranj-Škofja Loka.

s Na delo za napredno časopisje! Za razširjenje našega časopisja vse premalo storimo. Za vzgled bi nam morali biti v tem oziru klerikalci. Znane so mi vasi, kjer je na »Domoljuba« naročena skoro vsaka hiša, dočim za napredni list ni prostora, čeprav marsikateri gospodar čuti napredno. Kdaj se bomo mi toliko spreobrnili, da bomo svoje časopise razširili tako kot jih imajo klerikalci? Menda nikoli! Pisec teh vrstic ima že mnogo skušenj v tem oziru. Ako je komu priporočal, da si naroči ta ali oni napredni list, je dobil dostikrat za odgovor, da to preveč stane; ako pa je ravnoistemu rekel: pojdiva v gostilno, pa daj za vino, pa je bil takoj pri volji in je tej želji tudi ustregel. Da bi kdo kupoval celo knjige, pa je še

slabše, saj zelo redki to delajo. Razširjamo naše liste, v prvi vrsti naš kmečki list »Slov. Dom«, ker potem bomo imeli v niem tako močnega zagovornika naših koristi, da se ga bodo vsi njegovi sovražniki bali.

s »Gostilničar.« Pod tem imenom je začel izhajati dvakrat na mesec gostilničarski strokovni list, ki ga toplo priporočamo vsem slovenskim gostilničarjem in kavarnarjem. List izdaja Deželna zveza kranjskih gostilničarskih zadrug in ima prva številka bogato vsebino, ki obeta, da bo to stanovsko glasilo ustreglo vsem zahtevam za razvoj, pouk in povzdigo slovenskega gostilničarskega obrta. List se naroča pri upravnistvu v Ljubljani, Marije Terezije cesta 16.

s Orožne vaje pri domobrancih se bodo leta 1914. vršile spomladi in jeseni. Spomladanske vaje morajo biti končane najpozneje 15. junija. Z ozirom na stanovske razmere se lahko prosi, da se opravi vaja spomladi ali jeseni. Kdor misli prositi, naj se do 15. februarja zglašuje z vojaško knjižico pri županstvu svojega bivališča.

s Nabori na Kranjskem se vrše v tem času: V Kočevju dne 2. in 3. marca, nabornikov 360; v Ribnici 4. in 5. marca, nabornikov 300; v Vel. Laščah 6. in 7. marca, nabornikov 244; v Žužemberku 9. marca, nabornikov 494; v Novem mestu 11., 12. in 13. marca, nabornikov 466; v Trebnjem 14. marca, nabornikov 198; v Škofji Loki 16., 17. in 18. marca, nabornikov 455; v Kranju 20., 21. in 23. marca, nabornikov 430; v Trzinu 24. marca, nabornikov 108; v Radovljici 26., 27. in 28. marca, nabornikov 550; v Litiji 30., 31. marca in 1. aprila, nabornikov 498; v Višnji gori 3. in 4. aprila, nabornikov 313; v Črnomlju 6. aprila, nabornikov 194; v Metliki 8. aprila, nabornikov 184; v Mokronogu 15., 16. aprila, nabornikov 237; v Kostanjevici 18. aprila, nabornikov 197; v Krškem 20. in 21. aprila, nabornikov 316; v Radečah 23. aprila, nabornikov 198; v Kamniku 25., 27. in 28. aprila, nabornikov 447; v Lukovici 29., 30. aprila, nabornikov 303; v Ljubljani 18., 20., 21. in 22. aprila, nabornikov 665; na Vrhniki 24., 25. aprila, nabornikov 256; v Ljubljani 27., 28., 29. in 30. aprila, nabornikov 694; v Postojni 24., 26. marca, nabornikov 257; v Senožečah 27. marca, nabornikov 100; v Vipavi 28., 30. marca, nabornikov 259; v Ilirski Bistrici 31. marca in 1. aprila, nabornikov 211; v Idriji 25., 27. aprila, nabornikov 310; v Logatcu 28. aprila, nabornikov 140; v Cerknici 30. aprila, nabornikov 138. — Glavni nabor za mesto Ljubljano se potemtakem vrši dne 18., 20., 21. in 22. aprila. Dne 18. aprila pride k naboru I. razred domačih, dne 20. aprila II. in III. razred domačih, dne 21. aprila I. razred tujih in dne 22. aprila II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

Mila prošnja do vseh blagih, narodno ču-tečih src.

»Sokol« v Št. Vidu nad Ljubljano si bo začel graditi svoj lastni dom. Kdor pozna žalostne šentvidske razmere, pač ve, s kakšnimi težkočami se mora boriti ondotno mlado sokolsko društvo. Na eni strani mu skuša črni Klanfar-Zabretov klerikalizem uprav po peklenko zastavljati ravno in čisto pot — to pa menda zato, ker šentvidski klerikalci čiste in naravne poti ne poznajo — na drugi strani pa manjka Sokolu za zgradbo potrebnih denarnih sredstev. In vendar je gradba Sokolskega doma v Št. Vidu tako nujno potrebna, kakor menda nikjer drugod. V činem Št. Vidu je vendar še precej naprednih ljudi in tudi več naprednih društev, ki danes — žal — še nimajo svoje lastne strehe in se morajo potikati po privatnih, tesnih prostorih, a še tistih je težko vsaki čas dobiti. Brez lastne strehe so razen Sokola tudi naša Kmetska hranilnica, društvo Žirovnikov zbor, Knjižnica Žirovnikovega zbora itd. Dalje ni prav nobene prostora, v katerem bi se zamogla vršiti kaka podučna predavanja. Ako bi se pa zgradil Sokolski dom, imele bi potem vse napredne korporacije dobro zavetje in tako bi nova zgradba ne bila le Sokolski dom, ampak pravcati Narodni dom. — Cenjeni rodoljubi! Odbor šentvidskega Sokola začne bodoče dni razpošiljati pismene prošnje do raznih priznanih slovenskih požrtvovalnih rodoljubov. Naj ne bodo te prošnje glas vpijočega v puščavi, nego vsak rodoljub, ki to polo sprejme, naj se zaveda svoje narodne dolžnosti ter naj po svojih močeh daruje za zgradbo Sokolskega doma v Št. Vidu. Torej, rodoljubi, prispevajmo in agitirajmo! Delujmo ne prestanto in ne jenjajmo prej, dokler ne zaplapola ponosna zastava z novozgrajenega Sokolskega doma šentvidskega.

DOLENJSKE NOVICE.

d Iz Hotiča. Valovi so čolnič pokri-vali, Jezus je pa spal. Vi, gospod župnik, pa sploh niste spali. Radi se vmešavate v posvetne reči. Kako ste ljudi učili, ko ste letali od hiše do hiše in gonili nezavedno ljudstvo v političen čoln oderuštva in slepote. Nas napadate kot nasprotnike svete cerkve, ko smo z vami vred pri službi božji. Mi pridemo v cerkev z namenom, poslušati besedo božjo, a ne nasprotstva. Ako nas boste pa še naprej dregali, bomo javno povedali, kar je bilo do sedaj zavito. Določili bomo gotov čas in vam pa dali ogledalo, kjer boste imeli priliko pre-mišljevat božje zapovedi in svete resnice. Laliko se tudi vam pripeti kakor nekemu znanemu vašemu pristašu, ki je moral izpod svoje strehe poslati zaljubljeno pti-čico.

d Iz Zasavja. Po Posavju se je spr-hajal »Domoljub« ali cirkus eseles, ah šment jo zavije v Zagorsko dolino do gosp. Tauferja, da mu pokaže svojo modrost. Gospod Taufer je pa že sit tega neslaneža, zato mu vrže par vinarjev in mu želi srečno pot. Videč kisle obraze zagorskih liberalcev jo odkuri do Bregarja. Tukaj v krogu čemšeniškega raja se je čutil srečne-ga v svoji duši, zato je začel razkladati, kako je bilo prijetno po čemšeniških livadah svoj čas s Franckovim Franckom koz-le pasti. Ko dokonča svojo razlago, jo od-rine proti Mediji do Mlinš, ne meneč se za izlaškega Pepeta in za kolovraškega Knola, po čem prodajata klerikalno baha-rijjo. Na Mlinšah si je nabavil mrve baje za svoje skisane možgane, kajti mrva koristi onim, ki jih ima luna v svoji moči. Mimo-grede je došel do liberalnega Kovača. Ko si dovolj ugleda to redko prikazen, je za-čel šteti Kovačeve obiskovalce. Toda glej šmenta, takoj je pogrešal dolgojezičnega mešetarja in par ščetinastih koštrunov. Kovač mu pa nesrečo takoj pojasni, da mu ni za farovške kimavce, ki bi jim naj svo-jo pšenico mlel tri leta na upanje in da obi-skovalcev mu še ne bo zmanjkalo, ker je kar šest drugih pristopilo. Boltin bo imel še dovolj prilike si ogledati klerikalno glo-rijjo, dokler bo eseles marširal po naši dolini proti Vačam. Ko je došel na Vače, je začel uhljati vaške purgarje, češ, da so ne-ke klerikalne poštenjake sodišču naznanili, ker so pri volitvah sleparili. Ko so ga do-volj okrtali, jo popiha v svoj brlog, da si dela načrte za prihodnji obhod.

d Iz Sodražice. Skoro povsod na Kranjskem, kjer si duhovniki prisvajajo neomejeno oblast, je kaj zanimivega po-vedati. Tudi tukaj imamo kaplana, ki misli, da mora biti vse po njegovi volji. Pa kakor se čuje, nas bo kmalu zapustil, kar ne bo nikomur žal. Pridige govori tako dolge, da ljudje v tem hudem mrazu kar nestrno teptajo. Med govorom, ki je vse prej kakor cerkven, dela vsakovrstne opazke. Ko mu pa zmanjka besedi, kriči nad otroci, da se ljudje nad tem kar zgražajo. Seveda tudi ne pusti v miru naprednih časopisov, kar grmi čez nje. Pri tem pa katoliške narav-nost zapoveduje naročevati, zadnjič je ce-lo govoril, kaj se pomaga boriti za katoli-ško vero brez orožja in to orožje so kleri-kalni časopisi, torej mora imeti vsaka hiša vsaj en tak list, šele potem se more biti poveličan. Torej bodo ti novodobni kapla-ni naredili morda še cerkveno zapoved, da bi morala imeti vsaka hiša katoliški list (»Domoljub«). To bi bilo dobro za katoli-ško tiskarno, še bolj seveda za klerikalce. Zadnje nedeljo pa je postalo to kaplanče kar cerkven birič; pred oltarjem klofuta otroke, med krščanskim naukom pa je za-čel še celo poditi ljudi od zadnjih vrat bolj v cerkev; ko ga ni neki deček takoj ubo-gal, ga je oklofotal, potem pa še vrgel skozi vrata ven. Torej tako se novodobno pospešuje vera. Sicer bi se dalo še mnogo

zanimivega povedati, toda naj ostane še kaj za prihodnjič.

d Škocijan pri Mokronogu. Pod mojo častjo je odgovarjati ali se zagovarjati na podla obrekovanja in sumničjenja »Domoljubovega« dopisuna. Oseba, ki si ne upa pogledati poštenjaka v oči in se skriva za varnim hrbtom urednika, imunega, me ne more žaliti; tem manj, ako nima toliko ponosa in vesti, da bi si s polnim imenom upal podpreti svoje trditve, da mu pred sodnijo zavežem jezik. V mojih očeh in v očeh vseh poštenih je tak človek nesramen obrekovalec. Odgovorna sem le svojim predstojnikom, ne pa onim, ki hočejo s satanskim nasmeškom in s pomočjo častikraje spraviti ljudi v nesrečo. Toliko enkrat za vselej. — Za c. kr. poštni urad v Škocijanu pri Mokronogu, dne 4. februarja 1914. — **Marija Urbančič.**

d Škocijan. Razno. Krmežljavec hoče vsekakor doseči rekord v blatenju in častikraji in to specielno onih, ki si brez sramu niti čevlja ne obrišejo ob njegovo črno sukno. Zadnji čas ga bodeta trpko v oči naša pošta in gosp. nadučitelj. Oba sta strankarsko strastno liberalna. Pustimo to veselje. Lump ostane lump, naj tudi opravlja cerkvene obrede in se pripravlja na sv. misijon. Bi li mi sodili po njegovih dejanjih in dejanjih onih, ki jih on vzgaja, bi morali biti njegovi učitelji na gimnaziji in lemnatu pravecati butci in propalice. Tega količkaj razsoden človek ne bo strdil, zato pa Tone, ker ne miruješ, bodi povedano, da ti bo dala javnost in državni pravdnik primerno spričevalo vzgoje onega svetnika in vlačugarja, ki je bil vaš pristaš in tvoj učenec, sledeče: Maio pred božičem je bil bivši tukajšnji dacar, ki službuje sedaj nekje pri Ljubljani, v Gradcu na dopustu. Prišedši domov, je pravil in slikal gnjusne orgije, ki se jih je soudeležil v graških bordelih z nedoletnimi deklicami. Zadnje nedeljo pred odhodom je ta svinjar razpenjal hlače in vpričo večje družbe kazal . . . . . in zopet popisoval, kako je hodil v — Rim. To se je zgodilo v družbi podrepnikov, ki so se naslajali ob pikanterijah tega brumnega svetnika. Priče na razpolago! Ker je to javno pohujšanje, zahtevamo, da se za to pobriga pristojna oblast. Tonetu pa čestitamo na njegovem učencu, kakor tudi vsi klerikalni bandi na svinjarju, ki se je pehal za čast božjo in farško nadvlado. Kdor se zanima za podrobnosti, naj povpraša organista Berganta, ki je sekundiral pri tem moralnem produciranju. Drugič, zob za zob, Tone, pa pridemo z natančnimi imeni.

d Iz Semiča. Naš Stanko je ves čas pred deželnozborsko volitvijo raz leco brbral politiko ter o neki klerikalni brošuri, katero ima naprodoj po 30 vin. komad. Radi te trgovine z brošurami obvestimo semiške orožnike, naj blagovolijo g. župnika vprašati, je-li ima dovoljenje za prodajo brošur, ker po naših zakonih ne sme nikdo trgovati z blagom brez obrtnega li-

sta, veliko manj pa s tiskovinami. Mislimo, da zakon velja za vse enako! Te župnikove brošure niso za drugo, kot da nerazsodnim ljudem razum pačijo. Ker mi farani vzdržujemo duhovnike ter vse cerkve cele župnije, smemo zato tudi zahtevati, da nam v naših cerkvah od nas plačana duhovščina raz leco razlaga nauk Kristusov in sploh božjo besedo, ne pa klerikalne laži. Naša duhovščina si res menda misli, da je semiški kmet tako zarukan, da bo njegovo manj kot nič vredno klobasarijo verjel. Krivica se nam s tem godi, da se nam z umazano politiko v cerkvi čas krade ter sveti kraj oskrunjuje z ničvrednim političnim blebetanjen. Včasih se kak duhovnik zadere, da vera peša. Kdo je temu vzrok, ni nam težko uganiti: politikujoča duhovščina, ki zanemarja svoj posel ter ga nadomešča s klerikalno politiko. To se dogaja pri našem župniku g. Stankotu, ki zanemarja tudi v šolah krščanski nauk, plačo pa vleče. Če primerjamo prejšnji čas s sedanjim, je velika razlika: prejšnji duhovniki so učili: delaj mir, sedanji: delaj razdor in nemir! Mogoče se bodo sedaj, ko so volitve minule, ti božji čas kradeži ter oskrunjevalci najsvetejšega kraja kaj poboljšali. Bog jim pomagaj do pameti, da se ne bi po krivici imenovali božji namestniki, kot žalibog sedaj. Njim ni bilo nobeno sredstvo presirovo, samo da se doseže umazani cilj. Osobito sovražijo ti junaki »Slovenski Dom« in njegove bralce in preklinjajo naročnike samo zato, ker se boje, da se bo tudi kmet spametoval. Ta pravični časnik prinese časih kako čedno vest o kakem maziljencu. Ko je imel pred nekaj leti v Semiču misijonar pridigo za moške, je pričel: Vi, možje, ste skoro brez izjeme tatje! Marsikateri si je mislil, kako more ta bedak na prižnici mene s tatom zmerjati, saj sem pošten in nisem nikomur nič ukradel. — Nato reče: Izmed vas ima večina tukaj v gori ali kje drugje zidanico in v nji vino. Marsikateri se ga večkrat prav pošteno navleče, tvoja žena in ostala družina pa doma žejo, glad in pomanjkanje potrebne obleke trpi itd. Ti pa po nepotrebem popijaš božji dar, ali ni to tatvina? Ker ti nisi tega sam pridelal, ampak ti je družina pomagala, tudi ne smeš sam popiti. — Ravno te besede vedljajo tudi za naše duhovnike. Mi kmetje lahko rečemo: Vi, politikujoči duhovniki ste vsi tatovi, ker kmetska kurija voli svojo poslance v deželni zbor, vi nam jih pa z vašo zvito politiko uropate, ker poslance blatite, da so liberalci, brezverci in da jim sploh kradete ugled. Potem so izvoljeni taki poslanci, ki zastopajo koristi škofov, duhovnikov in njih koritarjev, kmet pa ostane brez svojih zastopnikov. Samo izkoriščevalcev ima dovolj in ti vaši zastopniki nalagajo kmetu nove davke. Ali je to pošteno delo? Mislím, da ne. Dokler so bili duhovni še pametni in mirni, je bil narod složen, drug drugemu naklonjen, sedaj se pa blati napredne, vzbuja

sovraštvo in pravi: Tega se ogiblji, da te ne okuži, duhovniki se pa vendar tega nočejo bati, kajti, ako smo mi napredni kristjani tako hudobni, zakaj prideš k nam po bero, po pšenico, vino? Ali se ne bojiš, da bi se tvoja črna duša, tvoje vreče ter sodi od liberalnega pridelka okužili? Ali jih ni lahko v dno duše sram, da nas sovražijo, obenem pa iščejo koristi od nas?

Napreden kmet.

GORENJSKE NOVICE.

g Iz Javorij nad Škofjo Loko. Gorje pri nas dekletu, ki postane nesrečna radi srčne ljubezni. Naš župnik ali fajmošter jo prekolne do dna pekla; ošteva starše, nezakonskemu otroku ne pusti zvoniti več kakor z dvema zvonovoma. In vendar, kaj se je tak otrok pregrešil sam na sebi? Nesrečna mati, ta že tako dosti trpi od zasmehevanja hudobnih ljudi, a povrh pa še zmerjanje in grožnja od strani neotesanega fajmoštra, ki se smatra za nekaj več, a povsem pregledan ni na njem drugega kot zavedna ošabnost, kakor sploh pri vseh, pa vsaj večinoma kranjskih duhovnikov, ki so si svesti svoje sedanje moči nad nezavednim ljudstvom. Pravi turški paša! Ni pa naš župnik tako strog nad svojimi podrepaniki. Pri nas je zagrešil prvi fajmoštrov podrepanik neki Peterc iz Murova največje pohujšanje. Stari ljudje, ki so že osiveli, zatrjujejo, da niso vedeli, da se more kaj takega zgoditi, da bi se moški spolno družil z moškimi. Če tudi je napravil pohujšanje celi fari, ga naš fajmošter zagovarja v cerkvi, da ga hočejo le nekatere osebe uničiti, odtod tako opravljanje. Ta nečistnik je bil pretekli teden nekaj dni v preiskovalnem zaporu. In ko je prišel domu, že je šel v nedeljo na kor. Vse se je spogledovalo nad takim početjem. Seveda, opisani je največji fajmoštrov agitator in priganjač pri volitvah. Pri zadnjih volitvah je vse glasovnice ravno ta nečistnik štemplal z Jarcem in Demšarjem. Zato ga pa naš župnik tako zagovarja. Menda je rekel proti neki osebi: To ni nič hudega, je le nekaj zunanega. Zakaj je pa hodila žena opisanega k župniku tožit in se jokati, da bi ji pomagal ga odvaditi te svinjarije. Med drugim pa ljudje tudi tako ugibljejo in sodijo, da je župnik sam največ kriv tega, ker naprej in naprej straši in vpije, kak greh je ženska in kako se je je treba ogibati, tudi na daeč na okrog. No, so si mislili ti, pravzaprav Peterc: z žensko se ne sme, je prevelik greh, se je treba

ločiti pa fantov. Tu se ni treba nič bati, nobenih nasledkov, če bi sodnije ne bilo, že prav nobenih. Res, ljudje, ki tako mislijo, imajo prav in ne dolže po nedolžnem fajmoštra kot krivca. On kakor tudi drugi duhovniki naj bi bili bolj ljubeznjivi, ne tako odurni, in naj bi ne obsojali vsake prave ljubezni med fantom in dekletom kot največji greh, pa bi se morda taka pohujšanja ne godila kot so se zdaj par let pri nas. In naj sodnijsko stvar izteče tako ali tako, da se je res godilo to, spričuje goverica med ljudmi, ki ni še le od včeraj. Priča tudi to, da se je Peterc, ko je slutil, da so mu na sledu, takoj zaletel k doktorju za pomoč. In tudi, da je fajmošter o vsem tem prej dobro vedel, o tem so ljudje do trdnega prepričani. Zakaj zdaj tako zagovarjanje celo v cerkvi. Seveda po njegovem se ni z nobeno žensko pečal, še s svojo ne. In to je veliko manj greh kakor pa, če uganja še take nenravne stvari s kakim fantom za kakim grmom. Res, kaj že cerkvi vse prav ne pride! Pravijo, da je vsem mati, vsem pravična, a kakor se vidi, tu pri nas ni tako. Lahko si velik grešnik, pa vendar ne grešiš. Po mnenju našega gospoda župnika je sloh tako. Ljudje pa mislijo drugače: pravijo, da bi bilo bolje biti brez petja v cerkvi kot da tak pohujšljivec celi fari še poje v cerkvi. Tudi mislijo, kar imajo več ali manj prav, da se cerkev oskrunja s tem in da bo moral škof, ko bo zopet birma, nanovo blagosloviti. Nekaj je že na tem, a vse pa tudi ne. Škof, ko bo zvedel, kako vneto je ta prebiral in se na pamet učil njegove rdeče in druge bukvice, in bil s tem tudi zapeljan, bo gotovo župnikovih misli, da cerkev ni okužena in da je to že prav majhen greh pred onim, če se fant s kako mlado in lepo dekletko speča. Za predpust je pa nam to le prav prišlo, imamo vsaj že o čem govoriti.

g Iz Stare Oselice. »Slovenski Dom« je že večkrat poudarjal, da ni lepo, napadati posamezne osebe. Kar pa se godi pod klerikalno strahovlado, razburi najbolj mirno kri. Našega župnika že poznajo čitatelji »Slovenskega Doma«. Imamo tudi Marijino društvo. Po naključju mi je prišlo v roke mistificirano pismo, ki ga je pisala že bolj postarna Marijna devica nekemu dekletu, in sicer v takem tonu, da si najbolj razuzdani človek ne upa misliti, ali še kaj pisati. To so sadovi našega župnika. Ravnotako je naš župan čez vse oblasten človek, saj ga pozna vsa Poljanska dolina, kako se je bahal z občinskimi tisočaki. — Opozarjamo ga, naj neha, sicer pridemo z drugim gradivom na dan.

NOTRANJSKE NOVICE.

n Zagorje na Pivki. Česar je polno si ce, rado iz ust gre, tako je tudi moje srce polno našega blaženega župnika g. Baloha grdih obrekovanj in nesramnih napadov na mojega moža, ki je v vsem pošten in

dober gospodar, skrben oče svojih otrok, ki ni bil še ločen od svoje žene, ne od prve, kakor tudi ne od mene, kakor sem to že parkrat slišala od g. Baloha staršev. Prvi napad na mojega moža je bil dne 9. oktobra 1912 pri Balohovi beri. Takrat še ni vedel, da je moj mož liberalec. Takoj, ko je v hišo prišel, je bilo vse dobro; šel je k možu k čevljarškemu stolu, kjer je mož ravno šival čevlje, in rekel, kako njemu usnje in smola diši. Nato sem se jaz nasmehnila, pa mi je rekel župnik: Rejs, rejs! Potem obstane, se ozre okoli in vidi »Slovenski Dom«. Nič več mu ni dišalo ne usnje, ne smola, vsa hiša je bila v najhujšem smradu, da smo imeli že velik strah, da bo blagi župnik kar kronce pustil, da si potem tudi jaz zanje naročim »Slovenski Dom«. Pa je bil mož vendar dober; odložil je čevlje, vstal s stola in šel iz sobe v kuhinjo ter odštel kronce. Za zahvalo pa mi je rekel, da ne dobi odveze pri spovedi in tudi v hišo da ne pride obhajati. In res ni hotel priti v hišo, ko je mati od moža umrla nagle smrti. V nedeljo je še sama v cerkvi prejela sv. zakramente, v torek ob 4. zjutraj je pa umrla. Mislim pa, da smrt tudi pri njegovih pristajih ne bo izbirala. Drugi napad je bil, ko so priredili gasilci ples v »Gasilnem domu« v korist društva. Moj mož je šel točit pivo, kakor gre navadno k vsakemu plesu. To je njegov zaslužek, kakor župniku mašo brat. Pa je bil takoj v »Domoljubu«: Škalek, liberalec, komandira gasilno društvo. Tretji napad je bil na cesti. Z možem sva šla iz Knežaka, župnik pa v Knežak. Župniku je moj mož rekel: Mene pustite v miru, jaz sem pošten. Nato mu je župnik zabrusil: Ja, v žepu najbolj! Še imam dobra dela naštet, prišla bodo vsa na dan; če ni kaj resnice, pa ugovarjajte, toda s polnim imenom, kakor storim jaz!

Ivana Čopič, Zagorje na Pivki.

ZAGORSKE NOVICE.

zg Iz Zagorja ob Savi. V »Domoljubu« št. 5 se neki dopisnik zaletava v gosp. Jos. Zimmermanna glede oskrbe pokopališča, češ, gosp. Zimmermann še toliko ne skrbi, da bi sneg izkidal iz pokopališča; njemu je le edino na tem ležeče, kje se kupi rakev. Če se ne v njegovi trgovini, bi skoro ne dal prostora. — Iz celega dopisa zveni zlobno obrekovanje in obenem se hoče gosp. Zimmermanna z lažmi in zlobnim podtikanjem očrnuti, a tukaj se je dopisnik »Domoljuba« korenito urezal, ker mi predobro poznamo razmere, katere so vladale svoj čas na pokopališču, namreč takrat, ko je še vladala klerikalno-nemčurska klika. — Gospod Zimmermann je prevzel pokopališče v takem stanju, da si ob najlepšem vremenu gazil do gležnjev blato in poleg tega skoro suho blagajno. — Danes pa je zagorsko pokopališče enako mestnemu in poleg tega še lepo pre-

moženje v blagajni. — Torej gosp. dopisnik, vprašajte raje preje svoje pristaše in potem kaj pišite, da se ne boste osmešili.

OSTALI SLOVENSKI KRAJI.

o Z Goriškega. Boga je videl. Vesel je priletel domov zvečer mladi Tonček in materi klical: »Mati, mati, boga sem vide!« — »Kje pa?« ga vpraša mati. »Pod oknom naše Maričke. Rdeč nos je imel in črno suknjo, pa po oknu je ropotal.« — »Ne govori tako, ljubi otrok, ko to ni res; saj bogovi ne vasujejo.« — »Res je res, mati. Ko sem za oglom poslušal, mu je naša Marička odprla okno in rekla: Moj ljubi bog, ne delajte tega škandala! Kaj vas je prijel. Pobegnite, moj bog, da naju ne zasačijo ljudje.« — »O, hudič naj vzame kaplana!« — »Kaplan, fejest poba, ima rad punce: zavrne junak.« — Farju je zaušnico dal neki fant pri Sv. Luciji ob Soči, ker je oblastno nekaj šaril in razmetaval po Ljudski knjižnici. Fant je dobro preudaril svoj posel in sedaj hoče pijani fajmošter počiti od jeze, ker ga ne more tožiti. Tako je prav! — Goriški »Nori Čas« hoče imeti svoje slepce v temi, da lahko potvarja. — Goriški župniki in kaplani norijo proti »tango« plesu. To je nesramno, da morajo biti punce samo po farovžih, kjer vsi skupaj zabavljajo čez liberalce. Razširjajte »Slov. Dom« posvod. Tak list potrebujemo tudi na Goriškem, da odklenka za vselej farovškemu gospodstvu.

o Zima v gorah. Ta teden je začel tukaj naletavati sneg. Padlo ga je precej. Vendar se promet prosto giblje. Mraz je, da hoče vse popokati.

o Iz Tolmina. Tukaj je neki hud kaplan — ki krade čast poštenim ljudem. Če bi se ponavljalo, ga slečemo pred javnostjo. — Goriški škof je izdal okrožnico, v kateri prepoveduje duhovnikom brati ali pisariti v starostrujarski glasili »Gorico« ali »Primorski List«. To je med prebivalci vseh slojev vzbudilo pozornost, če se mu ne meša. Seveda, če bi znorel, zažene vsa klerikalna druhal: liberalci so krivi! — Goriški deželni zbor je sklican na dan 4. februarja t. l. — Laški vohun. V Gorici so aretirali nekega Gasperaza, ki je vohunil v prid Italiji. Izročili so ga okrožnemu sodišču. — Požar v Gorici. Dne 29. januarja zjutraj je izbruhnil požar v delavnici L. Breščaka. Ogenj so komaj zadušili. Škoda se ceni na 21.000 K in je krita z zavarovalnino. — Istrski poslanec Pangerc je baje odložil svoj mandat. Vzrok je neka poneverba, ki znaša 60.000 K. — Kmeta preklinjajo goriški klerikalci, češ, mi in samo mi, vse naj gre po farovški komandi. Res, zdaj s farji preklinjamo Gregorčiča in njegove trabante. O ironija! — Kako se nagiba človeški temperament! — Časi se spreminjajo in naši značaji z njimi. Pa vse to se nam zdi neumljivo. Bombe, na-

merjene na kmete, se razpočijo na njih glavah, pa je dovolj.

o Sveti nauk. Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho. Spotoma pade med razbojnike, ki ga oropajo in pobijejo. Pride po tisti poti človek, ga vidi in odide. Pride drug človek, stori isto. Zadnji pa pride njegov velik sovražnik in ga reši smrti. Ali se ta držijo tega duhovniki? Ne, nikdar! — Sebičneži. Nekega duhovnika je kmet v Tolminu naprosil, da mu napravi prošnjo na davčno oblast. Zaračunal mu je 15 K, obenem ga svaril pred liberalnimi zakotnimi pisarji. Ali ni to odrtija! Kar bi drug naredil za dve kroni, pa računa duhovnik 15 kron! O, vi slepci!

GOSPODARSTVO.

O sajenju sadnega drevja.

(Konec.)

Kot že omenjeno, se mora postaviti v jamo, predno se jo zasuje, kol. Potem damo na severno stran kola majhen kup dobre zemlje, tako da bo gledala malo iz jame. Nato postavimo nanj drevo, katerega razvrstimo njegove korenine poševno navzdol.

Za sajenje sta potrebni dve osebi. Prva drži drevo, druga pa z rokami korenine pravilno uravnava in jih razprostira na vse strani ter jih zasiplje z dobro prstjo, tako da ne ostane prav nič praznega prostora, ne med, kakor tudi ne pod koreninami, kajti prazni prostori povzročijo plesnobo in gnitje korenin. Zato se mora pri sajenju zemlja tudi dobro potepati, da se vsi prostori napolnijo. Navada je, da se pri sajenju drevo trese, kar pa ni prav, ker potem pridejo korenine zopet iz tiste lege, v katero smo jih poprej uravnali. — Zato je delati pri koreninah le z rokami. Gledati je posebno na to, da se da vrh korenin dobro prst, potem pa šele zasuje s tisto prstjo, katero smo zadnje izkopali iz jame. S to zemljo se napravi okoli drevesa do kakih 20 cm visok in 1 do poldrug meter širok **drevesni kolobar**, ki naj bo tako narejen, da ima v sredi kotlino, da se potem deževnica proč ne odtaka. Dobro je tudi pri sajenju drevo močno zaliti. Ako pa je po sajenju suho vreme, pa je sploh večkrat treba zalivati.

Svariti pa je kar najbolj pred preglobokim sajenjem, kar se pri nas še pogostokrat vrši, kar je največkrat tudi vzrok, da drevo začne bolehati in ne rodi. Glede globokosti sajenja je meniti, da mora biti drevo vsajeno ravno tako groboko, kot je raslo poprej v drevesnici.

Končno je drevo privezati še h kolu, in sicer le začasno (provizorično) z vrbo, ker se zemlja vseda, da nam drevo ne obvisi na kolu, ker potem bi bil lahko ves naš trud zastonj. Šele, ko se je zemlja popolnoma posedla, ga je povezati trdno, kar se stori navadno s slamo v podobi

osmice. Konec vezi se pa z vrbo h kolu priveže. Odločno pa je svariti pred rabo žice za vezi, ker se preveč zareže v drevo, kar lahko mnogo škoduje.

Končno bodi omenjeno, da je tudi potem skrbeti za drevo, ko je vsajeno. Kake tri ali štiri leta mu je obrezavati krono, da napravi lepo obliko. Sploh pa moramo tudi pozneje skrbeti zanj, ne pa samo pri saditvi.

Toliko sem se namenil, da napišem našim gospodarjem o saditvi. Ako bodo imele te vrstice le količkaj uspeha, je moj namen dosežen.

Pridelovanje lucerne.

Lucerna ali nemška detelja je v naših krajih povsod že dobro znana krmska rastlina, ki nam daje največ in tudi najboljše zelene ali suhe krme. Ta detelja nam poleg tega da tudi najbolj zdravo krmo in trpi tudi do deset let na eni njivi, ako ji dobro strežemo in nam daje spomladi tudi najzgodnejšo zeleno krmo.

Lucerna ima globoke in močne korenine, včasih tudi do 2 m dolge. Zato potrebuje globoko in rodovitno zemljo, da more dobro uspevati. Stalne mokrete ne trpi, pa tudi v pesku ne more uspevati. Najbolj ji ugaja srednjetežka in ilovnata zemlja. Kar pa se tiče podnebja, pa ji pri nas povsod ugaja. Najboljše pa nam uspeva, če jo pridelujemo po močno pognojeni okopavini. Na njivi jo pustimo toliko časa, dokler nam daje povoljno košnjo.

Če hočemo, da nam bo dala ta detelja dobre pridelke, ji moramo zemljo dobro obdelati in sicer predvsem dobro očistiti plevela in dobro pognojiti. Sejemo jo spomladi in sicer jo je vedno bolj sejati nekoliko bolj pozno, ko se je zemlja nekoliko ogrela. Navadno jo sejemo pri nas med oves ali ječmen, pa tudi kar samo. Ako jo sejemo med žito, je treba gledati na to, da sejemo žito zelo na redko in moramo potem žito pokositi zeleno, ker nam potem ako ga pustimo zoreti vsled morebitnega poleganja vso lucerno lahko pokonča. Pri setvi sami pa je gledati posebno na to, da sejemo vedno dobro seme, ki je popolnoma očiščeno in kaljivo. Sejati pa jo moramo zelo na gosto; na hektar se porabi 30 do 40 kg semena, katerega se mora plitvo zavleči.

Lucerna nam daje na leto največ košenj. Pri košnji pa je gledati posebno na to, da jo pravočasno kosimo, da nam preveč ne oleseni. Navadno se pridelava na hektaru v 4 do 5 košnjah do 100 kvintalov suhe krme, v dobrih razmerah pa tudi več.

Ako hočemo, da nam lucerna dolgo časa ostane dobra, pa ji moramo tudi dobro streči, ker drugače ne moremo pričakovati dobrih pridelkov. Navadno se jo mora vsako drugo leto dobro pognojiti in vsako spomlad dobro prebrnati.

V splošnem pa je vedno gledati na to, da lucerno porabljamo kar mogoče za ze-

leno krmo, za kar nam zelo veliko odleže. Za krmo pa jo moramo začeti zgodaj kositi, da nam preveč ne odraste, ker med tem, da pridemo s košnjo na drugi konec njive, jo že na prvem zopet lahko kosimo. Če smo jo pričeli zgodaj kositi, nam da tudi pet košenj na leto. Ako pa se jo hoče porabljeti za suho krmo, pa jo moramo pričeti kositi takrat, ko prične cveteti, ker le takrat pridelamo dobro suho krmo.

Nekaj o špargljih.

Ta zelo dragocena rastlina je pri nas še jako malo znana. Smelo lahko trdim, da je večini našega kmečkega ljudstva na Kranjskem še skoro nepoznana. Pridelujejo jo pač v mali meri sempatja nekateri posestniki, zlasti v ljubljanski okolici, a to v tako majhni meri, da to niti v poštev ne pride. Pač pa pridelujejo špargelj v večji meri na Goriškem, to posebno v okolici Gorice, kjer dobijo zanj lepe denarce, ali dobili bi lahko še mnogo več, če bi ga pridelovali po novem načinu.

Špargelj je zelenjadna rastlina, ki pa ni za navadno kmečko mizo, pač pa za gosposko, ker se jo vsled svoje priljubljenosti in dobrote zelo drago plačuje. Vsled tega bi bilo želeli, da bi tudi pri nas na Kranjskem pričeli v večji meri pridelovati to rastlino. Piscu teh vrstic je znano pridelovanje šparglja, s katerim se je imel priliko že sam pečati, na Koroškem v okolici Št. Vida. Tam se prideluje posebno fine šparglje, ki zelo slovijo in se jih pošilja zelo daleč naokoli po najboljših hotelih in najboljšim družinam. Pridelujejo tam šparglje v tako veliki meri, da dobijo zanje nekateri tudi po več stotakov. Lastnik špargljevega nasada, pri katerem se je pisec teh vrstic imel priliko prepričati o dobičkanosti tega pridelovanja, je dobil kako leto tudi čez 1000 kron za prodane šparglje. Prodaja se tam navadne šparglje po 1 K 40 v do 1 K 60 v kilogram, fine, lepe in izbrane, debele, takoimenovane »solo« šparglje pa po 2 K kilogram. Na Goriškem pa jih prodajajo po 60 v do 1 K kilogram. To pa samo raditega, ker tam pridelani šparglji nimajo cene vsled napačnega pridelovanja.

V naslednjem hočem popisati nekoliko pridelovanje šparglja, posebno tako kot delajo na Koroškem.

Glavna stvar za pridelovanje šparglja je to, da se ima na razpolago rahlo in najboljše proti solncu, tedaj proti jugu obrnjeno zemljo. Čim rahlejša je zemlja, tem boljše nam špargelj uspeva. Predno se hoče napraviti špargljev nasad, je postopati tako: Zemljo se v jeseni prekoplje (prerigola) kakih 60 do 80 cm globoko. Svet ostane čez zimo v kepah in neporavnan, da se razzebe. Med prekopavanjem zemlje se zmeša med zemljo star strohnen les, hlevski gnoj in pa sploh vsakovrstne odpadke, kar je treba dobro zmešati z zemljo. Spomladi pa, ko se je zemlja nekoliko

osušila, da se lahko obdeluje, pa se prične s sajenjem, za kar se porablja navadno dveletne špargljeve sadike. Vse delo se takole vrši: Najprej se svet lepo zravna (splanira) in potem se določi vrste, katere so po 1 m narazen. Potem se po teh vrstah skopljejo kake 30 cm široki in ravno tako globoki jarki. V jarke je nasuti drobnega komposta ali vsaj fine prsti zelo na debelo, nakar se vsadi nanj, to kakih 40 do 50 cm narazen špargljeve sadike, katerim se korenine lepo razprostro in zasuje z dobro prstjo ali kompostom tako, da se napravi male hribčke. Kot rečeno, se vsadi na vsakih 40 do 50 cm eno sadiko, ako so pa slabe, pa tudi po dve. Zasuti se sme k večjem 15 do 20 cm, ne pa več, ker potem lahko ne požene vselej. Tako je saditev gotova. Na vrh teh hribčkov pa se natrosi nekaj hlevskega gnoja. Poletu pa se mora ta prostor držati čist; med vrstami pa se lahko prideluje tudi kako drugo zelenjavo, solato, kolerabe itd. V jeseni se čez poletje zrastle steblovje kakih 10 cm visoko pokosi in zopet natrosi na vrh hribčkov gnoja, katerega se spomladi pograbí na strani hribčka in z zemljo razsuje. Seveda je treba držati prostor čist od plevela in v jeseni zopet tako storiti kot lani, kar je delati leto za letom. Šele tretje leto po nasaditvi se sme pričeti z rezanjem špargljev. Tako napravljen špargljev nasad trpi tudi nad 20 let. Rezati je šparglje vsako jutro. Ako kak grm izumre, ga je nadomestiti z novim.

Na ta način se špargelj dolgo časa lahko obdeluje in se lahko dobi mnogo zanj. Navadno nam njiva, na kateri imamo špargelj, prinese še enkrat toliko kot kak drug pridelek. Sadike se najlažje kupi pri vrtnarjih ali pa se jih tudi lahko doma pridelava. Rezati pa smemo pričeti šparglje šele v tretjem letu, pa ne dalj kot do konca rožnika, da nam preveč ne oslabe. Da je imeti prostor od plevela vedno čist, je umljivo.

Seveda za špargelj tudi ne bo prišel kupec na dom, pač pa je treba inserirati po dobrih in razširjenih časopisih, najboljše dnevnikih in tednikih, katere bere mnogo ljudi, kar se posebno dobro splača. In če potem naročniku postrežemo z dobrim blagom, se bo potem še mnogokrat oglašil, ako pa mu damo slabo blago, pa ne bomo slišali več o njem, saj naročil ne bo nobenih več.

Toliko se mi je zdelo potrebno spregovoriti o tem. Kdor bi o tej stvari morda želel zvedeti kaj več, dobi lahko potom uredništva tozadevna pojasnila.

LISTEK.

Cigan.

(Dalje.)

»Zdaj se hočeva поближе seznaniti, ko sva v tako čudnih in romantičnih okolnostih postala prijatelja. Sicer so imena

postranskega pomena, vendar so potrebna med ljudmi. Moje ime je Evgen Šamon. Moji starši so mi zgodaj umrli, a vendar nisem postal uboga sirota, kajti moj stric Klavdij Šamon me je vzel za svojega in me dal tudi študirati. Študije sem sedaj dovršil, čeprav sem ves čas veselo živel, ker mi je dal dobri stric vedno dovolj denarja. Stric Klavdij je bil poprej trgovec in živi sedaj v Bernevilu na holandski meji kot zelo bogat zasebnik in jaz sem njegov dedič.«

»To je izvrstna lastnost,« je smehljaje rekel tujec, »in zato vam želim srečo za tako prijetno bodočnost.«

»Se mi prav nič ne mudi,« je zaklical študent, »strica ljubim kot očeta, kakor je tudi zame bil in radodaren je tudi dovolj, da mi ni treba misliti na dedščino. Študije sem tukaj dovršil in moj stric mi bo omogočil, da bom postal odvetnik v Bernevilu. Eden njegovih prijateljev hoče namreč odvetništvo opustiti in je čakal le še toliko, da sem napravil izpite in da se pri njem še malo izurim. Že v par dneh se vrnem domov. Danes sem se poslovil od veselega življenja in veselih prijateljev, toda moj namen ni, da bi s tem odložil vse mladostno veselje. Tudi v svojem resnem poklicu bom ostal vesel in dobre volje. Trudil se bom, da postanem dober odvetnik in komaj čakam, da dobim kakšen zamotan kazenski slučaj, da bom mogel kakega nedolžnega rešiti. Kaj takega mi bo pripravilo največ veselja in ponosa, toda to je prihodnost, ki leži še v negotovosti; za zdaj se veselim, da zopet vidim svoje rojstno mesto, dobrega strica Klavdija in malo sestrično Margo, ki je bila še napol otrok, ko sem pred tremi leti odšel in je sedaj najbrže že dorasla deklica.«

»Aha — sestrična? Stric ima torej hčer in ta zavzema gotovo svoje mesto v vaših načrtih bodočnosti?« je vprašal tujec ter se dobrovoljno nasmehljajal.

»Ni ravno tako,« je odkrito odgovoril Evgen. Mala Marga je hči oddaljenega sorodnika mojega strica, in sicer njegove žene, s katero ni imel otrok. Stric skrbi za gospo Belarjevo in njeno hčer, s katero pravzaprav nisem nič v sorodu. V mladosti sva se igrala skupaj; kako bo sedaj, še ne vem. Še vedno živim od dneva do dneva in doslej še nisem bil nezadovoljen s svojo usodo. S tem sem vam povedal zgodovino svojega življenja in svoje rodbine. Ni veliko, zato pa pričakujem od prihodnosti več, zlasti če boste stali vi ob moji strani.«

Stisnil je roko svojemu gostu in ga vprašujoče ogledal.

Tujec je vzdihnil in trpko rekel:

»Kar ste mi o svojem življenju povedali, je res malo, toda tudi pomladno jutro ne nudi več kot vonj in luč in nado na lep dan. Mladost mojega življenja je bila pa vsa v megli in komaj še vem, če smem računati na kakšno veselo bodočnost.

Ime mi je Miran Valenta. Moj oče je

bil najemnik pristave grofa Rinkurta blizu Remsa. Zaljubljen se je v mlado ciganko, v lepo Mardeno, kakor so jo ljudje imenovali. Iz ljubezni do njega je zapustila cigansko četo, s katero je okrog hodila in ji pridobivala zaslužek z lepimi plesi k tamburinu, s pesmimi na harfo in z vedeževanjem iz roke. Moj oče, ki je bil precej premožen, je rojake svoje ljubljenske bogato odškodoval za izgubo. Lepa Mardena je postala njegova žena in moja mati. Kljub neenakosti njih narave in vzgoje sta se vedno ljubila in kot otrok sem videl, kako vdano je ljubila moja mati resnega očeta, kako srečen je bil moj oče, če je slišal njen vesel smeh in njene mehke, v srce segajoče pesmi. Mati je storila vse, da se je uživala v tiho in delavno življenje novega doma; to se ji je posrečilo. Bila je vzor pridne, skrbne in varčne gospodinje. Sosedje kakor tudi hlapci in dekle so jo ljubili in spoštovali, — le sorodniki mojega očeta so jo vedno sovražili, ker mu niso mogli odpustiti, da je vzel tujo ciganko, o kateri ni nihče vedel, odkod je prišla, v svoj dom in rodbino. Nekaj skrivnostne romantike potujočega naroda, iz katerega je prišla, je pa vendar ostalo v nji. Večkrat, ko je z menoj hodila po polju in grmovju, mi je pravila o svoji otroški dobi, o svojem potovanju skozi gozdove in pustinje, naučila me je spoznavati zelišča in njihov lastnosti; v poletnih večerih mi je imenovala zvezde s čudnimi tujimi imeni, učila me je čitati pisavo nebesnih znamenj in kako so zvezde v zvezi z usodami ljudi ter vplivajo na njih celo življenje. In jaz sem jo razumel, čeprav je oče smehljaje kimal k njenim besedam. Da mi je bilo vse razumljivo, kar mi je mati pravila, je bila vzrok kri, ki mi je podedovana od matere tekla po žilah, zato sem se tudi vse naučil. Predno sem še poznal kakšno črko, sem že znal v zvezdah brati, razločevati njih različno svetlobo in z ostrim očesom spoznavati sence, ki so padale od njih žarkov na ljudi. Tudi fine čute ciganov sem od nje podedoval. Vsakega sem lahko spoznal na njegovem posebnem vonju, lahko sem občutil, če je kak človek meni ali mojim prijateljem prijateljsko ali sovražno naklonjen, če bo srečno ali nesrečno vplival na mojo usodo — tudi danes mi je ta dar ostal, — tako sem videl v zvezdah, da se mi bo nekaj čudnega prigodilo, ko sem se danes zvečer v bulonskem gozdiču izprehajal. Bolj nego premišljevanje in namen me je čudni nagon, ki se mi kakor povelje notranjega glasu pojavi, pripeljal na pot, po kateri ste šli pred menoj.

»Torej govori ta notranji glas ugodno zame,« je veselo vzkliknil Evgen, »torej čutite, da sta najini usodi v srečni zvezi med seboj?«

Miran ga je sanjavo pogledal.

»Ne vem,« je rekel. »Sicer čutim, da si nisva sovražna, da se zvezde, ki vladajo najino življenje, tesno dotikajo na svojih

potih, — toda vidim tudi, kako nastopajo črne sence, kakor temni grozeči oblaki in križajo pota najinih zvezd. Jasno mi sicer to ni, še manj, kaj prinaša prihodnost, toda skoro se mi zdi kakor bi ležala v najini prihodnosti skupna nesreča, ki nosi v sebi smrt in pogubo, kakor oblak strelo in nevihto.«

»No,« je zaklical Evgen, »brez nesreče ne živi noben človek, toda če je nama skupaj namenjena, se je še manj bojim. Boljšega orožja zoper nesrečo ni, kakor pogumno in zvesto prijateljstvo. In prijatelja hočeva biti in ostati, kaj ne?«

Stisnil je Miranu roko in ta mu je odgovoril:

»Skoro se mi zdi, da mora tako biti, kakor da bi se že dolgo poznala in nič več ne ločila. Toda poslušajte moje življenje do konca. Moja lepa, ljuba mati je umrla, ko sem bil deset let star. Oče je hotel, da moram študirati, zato sem obiskoval gimnazijo. Učenje je potolažilo mojo žalost, napredoval sem dobro in v nekaj letih sem bil tako daleč, da bi lahko napravil izpit za vseučilišče. Poklica si še nisem izbral: oče je hotel, naj se vsega naučim, kar se je mogoče učiti in naj se potem odločim. Toda usoda je hotela drugače. Moj oče ni mogel preboleti izgube svoje Mardene, moje ljube, lepe matere. Bolehal je bolj in bolj in umrl, ko sem hotel iti na vseučilišče. Zapustil je premoženje, ki sicer ni bilo prav veliko, a bi vendar zadostovalo za moje potrebe. Za varuha so mi določili očetovega brata, ki je bil izmed vseh sorodnikov najbolj hud, da se je oče oženil s ciganko. Upravljal je tudi moje premoženje in me takoj vzel iz gimnazije, češ, da je učenje nepotrebno opravilo, ki je dobro le za lene sanjače, kakor sem jaz. Ukazal mi je, da moram opravljati kmečka dela, ki jih nisem razumel in sploh z menoj delal kakor s hlapcem. Zelo sem trpel od tega poniževanja in sovraštva, ki mi ga je stric očitno kazal. Naposled nisem mogel več tega prenašati, postal sem uporen in neubogljiv. Hotel sem iti v širni svet, kajti nikjer nisem bil bolj sam in tuj kot tu, kjer bi moral biti moj dom. Vprašal sem strica po dedščini, toda ta se je le norčeval. Tedaj sem vzel rojstni list in izprijčevala in sem odšel. V nekem večjem mestu sem prišel v cirkus. Imel sem najbrže od svoje ciganske krvi to lastnost, da sem bil v vseh telesnih vajah izredno uren.

(Dalje prihodnjik.)

Ognjeniki. Peklenski ogenj.

Fr. Pir c.

Kaj so ognjeniki? Po odgovor na to vprašanje moramo iti daleč nazaj, morda več milijard, gotovo pa več milijonov let. Pravzaprav bi moral iti prav tja do začetka tistega naravnega razvoja vseh svetov, ki ga navadno imenujemo stvarjenje sveta. Torej še v tisto dobo nazaj, ko so po

neskončnem prostoru, po katerem se danes giblje in suče in kroži milijarde solčnih in zvezdnih teles, vse njih prvine ali prasnovi plavale v podobi zredčenih plinov, ko na tem prostoru, katerega le brezkončnost more objeti, ni bilo še nič drugega, kakor gosta plinasta megla, iz katere so se vsled združevanja in odbijanja posameznih prvinskih elementov porajali prvi začetki današnjih solčnih svetov in iz katerih so se izločili manjši svetovi, med njimi tudi naša zemlja. Ampak pri tem porodu svetov bi se z ozirom na omejeni prostor predolgo zamudili. Naj zadostuje, da si vsaj mimogrede ogledamo porod naše zemlje. To moramo storiti, zakaj v njenem porodu najdemo tudi povod življenja današnjih ognjenikov, oziroma ognjenikov sploh.

Mislimo si pred seboj velikansko, skozinsko razbeljeno plinavo kroglo — naše solnce. Ta krogla je morala biti v prvotnem stanju zares velikanska, kajti še danes, ko je pred davnimi milijoni leti bilo iz solčne krogle porojenih osem današnjih planetov in nebroj manjših nebesnih teles, imenovanih planetoidov in seveda tudi naša zemlja in mesec, znaša premer solнца 1,394.000 km, je torej blizu 109krat večji od premera naše zemlje. Ali da razločneje pojasnim: 1,284.000 takih krogel kot je zdaj naša zemlja, bi napolnilo tisti prostor, ki ga zdaj zavzema snov (materija) solнца.

Iz te velikanske krogle se je med drugimi svetovi izločila tudi naša zemlja. Bila je kot njena mati — solnce izprva razbeljena plinova krogla. Prostor, v katerem je pričela svoje samostalno življenje, pa je bil silno mrzel. Hote ali nehote, je morala oddajati svojo vročino okolišu tega ledenomrzlega prostora. To pa ni moglo ostati brez posledic za razbeljeno kroglo. Ohladila se je v toliko, da je iz razbeljene plinove krogle nastala ognjenotekoča. Toda tudi na to stanje je vplival mrzel svetovni prostor. Saj nas vsakdanje izkušnje zlasti po zimi uče, kako še tako razbeljena peč polagoma izpuhteva svojo toploto. Prišel je čas, ko se je žareča tekoča krogla morala na površju ohladiti. Teško raztopljive kemiške spojine (n. pr. kremenokisla galunina) so se začele sesedati. Med njimi se je pa vedno naraščajočemu ohlajevanju pričela delati izprva tanka skorja ali škralup. (Vzemimo vzgled iz vsakdanjega življenja: Če postavite jed od ognja na hladnejši prostor, zapazite kmalu zgoraj se delati lahko skorjo, ki je kmalu ohlajena, dočim je pod njo jed še močno vroča).

Tak je bil začetek zemeljske skorje ali tal. Ta skorja je zabranjevala neposredni vpliv notranjega ognja na razne parne tvarine, ki so v podobi plinov še plavale v ozračju, predvsem pa voda, ki je takrat še ni bilo na zemlji, nego je plavala v podobi pare še visoko v ozračju. Začel se je tisti naravni proces, ki ga vidimo še danes: pare v zraku so se izpre-

menile v vodo. Ko pa je prišlo že tako daleč, da se je voda izločila iz parov, je šlo ohlajenje spodaj še vedno ognjene zemlje hitreje naprej. Zdaj šele je za zemljo, kakor je danes, prišel čas pravega poroda. Ker si ne smemo misliti, da se je začetek zemeljske skorje po vsej današnji zemlji enakomerno in ob istem času izvršil (ker tudi snovi, ki so to prvo skorjo tvorile, niso bile povsod enako razdeljene), si tudi ne smemo predstavljati, da se je proces izločitve vode iz parov po vsej zemlji ob istem času in enakomerno izvršil. Voda se je mogla le na istem delu zemlje izločiti, koder je bila zemeljska skorja že dovolj ohlajena, ker sicer bi iz preveč vroče skorje izpuhtevajoča toplota vodo zopet izpremenila v pare, še predno bi bila voda dosegla njeno bližino. Zato pa je tam, koder se je skorja dovolj ohladila, nastal pravcati »vesoljni potop« — nastalo je prvo morje. Ali brez posledic pa prvo na zemljo padla voda ni mogla ostati tudi za one dele, ki za ta proces še niso bili dovolj ohlajeni. Učinek je moral biti strašanski, zakaj to je bil prvi grozoviti boj med ognjem in vodo. Dva, še danes najhujša sovražnika sta prvič trčila skupaj. Le v malem primeru si morejo strahoto tega prvega boja predstavljati tisti, ki so tako srečni, (časih pa tudi zelo nesrečni), da dandanes opazujejo povod ognjenikov izpod ogromne množine morske vode. Ali o tem izpregovorimo pozneje.

To je vse lepo, bo rekel kdo izmed bralcev, ampak do sedaj nam ta človek še prav nič ni povedal, kako so nastali ognjeniki. Do sedaj smo samo slišali, kako je po mnenju francoskega učenjaka Laplace (izgovori Laplas) najbrže nastala zemlja. Kaj pa z ognjeniki?

Prijatelji, nič se ne razburjaj! Ravno v porodu zemlje in sploh vseh drugih svetov, je obenem vtelesen tudi povod ognjenikov. Ogenj in voda sta oče in mati naše

zemlje, pa tudi ognjenikov. Ali še razločneje povedano: Ognjeniki niso nič drugega, kakor globoko pod današnjim zemeljskim površjem v posameznih votlinah prostorih ohranjeni ostanki nekdanje ognjehotke sestave naše zemlje. Ognjeniki so še danes žive priče, da je zemlja prvotno bila ognjenožareča plinova krogla, ki se je spričo ledenomrzlega prostora, v katerem je začela in nadaljevala svojo pot okoli solnca, od površja navzdol polagoma ohladila. Globočine, iz katerih bruha ognjeniki, pa so tudi priče, da je napačno misliti, da je samo jedro ali središče naše zemlje še dandanes ognjeno žareče, češ, da se je vpliv ohlajevanja površja zemlje šele proti središču ustavil. Prihodnjič napravimo — seveda le v duhu — malo potovanje v globočine zemlje in tedaj se bomo z naravo ognjenikov še bližje seznanili.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Listnica uredništva.

Dopisov brez podpisa ne priobčimo.
— G. Jos. Bl. v Clevelandu: Rade volje objavimo zanimive novice, le pišite!

Dober zajtrk

Oldřich Vítáček, Praga-Karlín št. 204. odd. 18.

samo z našo žitno kavo. Zaračunamo v platnenih vrečkah po 5 kg K 4.—. Da se pa prav posebno ohrani, jo pošljemo pri prvem naročilu v lepo okrašeni pločevinasti škatli (imitacija starega srebra) kakor na poleg stoječi sliki v skupni teži 5 kg za K 4.50. Poštnino plačamo sami. V teh škatljah ohrani kava cele mesece svoj izborni okus.

S tihim korakom,

da komaj zapazimo, se pogosto priplazi nesreča. Zaupajoč svoji zdravi življenjski moči, tega izpočetka niti ne smatramo za tako resno. Mislimo, da izgine samo od sebe. Medtem pa narašča bolj in bolj, in ko se domislamo, da bi kaj ukrenili proti temu, je že silno naraslo in primanjkuje nam moči za branitev svojega zdravja. Prav posebno velja to za prehlajenje, ki se tako rado prenese na prsi in se javlja s tesnobo

v prsih, zbadanjem v plečih, hropečo sapo in draženjem h kašlju in bog ve s čim vse še. Ako pravočasno rabimo Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsafluid« se te nadloge kmalu rešimo.

O tem smo se sami pogosto prepričali in tudi mnogi zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z zn. »Elsafluid«. Gospod dr. Josip Estmeister, Wildenau, p. Aspach, piše, da Fellerjev fluid pri vsak dan nastopajočih motitvah zdravja služi izbornu. Gosp. dr. Kittel, Kralj. Vinogradi, piše, da je v svoji praksi porabljal Fellerjev fluid že več let z izbornim

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Jajca za nasad!

Perutnina čiste elitne rase:

Rumene Orpingtonke 15 kom. K 6
Bele Wyandottos 15 kom. . . . . 5—8
Bele Minorke 15 kom. . . . . 6—8
Rumene Orpingtonke (angl. import) 12 kom. . . . . 12—24
Piščanci po dogovoru!

Cene izključljivo poštine in stroškov. Na vsako vprašanje odgovorjam, ako se pošlje znamka za odgovor. 13

R. Weidl, Djakovo (Krvatska).

Končno se je našlo najboljšo v svetovni industriji za žepne ure.

Žepna ura, fina elegantna ploščata, iz doublezлата, odlikovana znamka se dobi za K 4.90 — Ta ura ima fino kolesje na sidro in se navija vsakih 36. ur. Ura je 18-karatna. Jamči se za uro štiri leta. — Ura stane K 4.90, če se naročita dve uri, staneta samo 9 kron. Vsaki uri se doda lepa elegantna šatulja ženske ure podobnega modela, elegantno izdelane, prodajam po K 5.80.

Tudi imam v zalogi krasne srebrne ure z dvema pokrovcema in različnimi umetniškimi okraski po K 6.—. Vsak riziko je izključen, v slučaju, da blago ne ugaaja, vrnem denar ali zamenjam blago. Pošiljam naročila z obratno pošto. Ceniki na zahtevo zastoj!

Jgnacij Cypres, v Krakovu, Szewska c. 13/453.

Moški in ženske, ki so pri

boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natiska. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84
(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi du-najska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikom. 94

uspehom in prav tako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri trpljenju vsled prehlajenja, pri vseh vrst bolečinah se izkazuje za izbornega pomočnika in bi ga naši bralci morali vedno imeti pri hiši, ker 12 steklenic stane samo 5 K franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa kroglice«, 6 škatlic za 4 krone, naj bi vsi naši bralci za varstvo proti želodčnim težavam, zagatenu itd. naročili pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško).

..... ci.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2., lastna hiša.

Obrestuje vlogé na knjižloé s 4³/₄ % v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuja denar. Promet na leto óez 1400 millionov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica l. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " (prekajenega) . . .	1	90	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 Prašiči na klavnici . . .	1	00	1	24
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	3	00	3	20
1 " masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	60	1	80
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	76	1	94
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	00	0	—
1 jajce . . .	—	11	—	0
1 l mleka . . .	—	20	—	00
1 " " posnetega . . .	—	08	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	—	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	30	3	60
1 piščanec . . .	1	40	0	00
1 golob . . .	—	40	—	00
1 raca . . .	3	10	0	—
1 gos . . .	7	60	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	37	00	—	—
100 " " " " 1 . . .	36	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 3 . . .	34	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	31	40	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	30	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	60	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	52	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	48	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	24	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	—
1 " graha . . .	—	38	—	—
1 " leče . . .	—	30	—	—
1 " kaše . . .	—	26	—	—
1 ričeta . . .	23	—	—	—
100 kg pšenice . . .	19	00	—	—
100 " rži . . .	17	00	—	—
100 " ječmena . . .	18	50	—	—
100 " ovs . . .	24	50	—	—
100 " ajde . . .	28	—	—	—
100 " prosa belega . . .	18	00	—	—
100 " navadnega . . .	16	00	—	—
100 " koruze 1913 . . .	21	60	—	—
100 " činkvantina . . .	4	50	5	—
100 " krompirja . . .	—	—	—	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 11 do 12 K.
Cena mehkeemu les 7—do 8—K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena	5	—	8	00
" slame	4	—	6	00
" stelje	0	00	0	—
" detelja	0	00	0	—

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 31. januarja 1914.

Dunaj: 37, 36, 19, 46, 34.

Dvignjene v sredo, dne 4. februarja 1914.

Gradec: 59, 57, 18, 35, 83.

Brno: 61, 7, 3, 66, 76.

Sukno

za moške oble-
ke v največji
izbiri pri

Lenasi & Gerkman,
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

Ženske pri motivah (zastajanje krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijetno zaužitveno, preizkušeno zajamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske neprilike izključene. 94

Najboljši češki nakupni vir.

S. Benisch

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg velefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K, najlinejši prni puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stnovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; zglavniki 8 K, 8 K 60 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 6 70; podpernica iz močnatega rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 19 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar. 63

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.

Bogato ilustrovan cenik zastojn in franko.

Kmetijska hranilnica in posojilnica na Igu

registr. zadr. z neomejeno zavezo

vabi na svoj

IV. redni občni zbor

ki se bode vršil

dne 15. februarja 1914 ob 3. uri popoldne
v pisarniških prostorih

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 2.) Odobritev računskega zaključka za 1. 1913.
- 3.) Slučajnosti.

Na Igu, dne 6. februarja 1914.

Načelstvo.

V slučaju nesklepčnosti prvega vrši se pol ure kasneje drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki pa je glasom § 35 pravil sklepčen ob vsakem številu navzočih.

Ako Vam Vaš dobavitelj
v svoj prid

hoče dati kaj drugega,

ne smete v

lastno korist

vzeti ničesar razen

staro preiskušeni pristni

PALMA

kavčukov

PODPETNIK

čigar nedosežna kakovost uživa svetovni sloves.

Pazite torej nepogojno na zgoraj-
šnjo varstveno znamko.

Pozor!

Pozor!

50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev za samo 9 kron.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila, sem bil pooblaščen velik oddelek čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. Prodajam torej vsakomur: 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakovo, usnje rjavo ali črno, galoširano, z močno zbitimi usnjatimi podplati, veleleg. najnovejša fasona, velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo 9 kron. Razpošilja po povzetju

J. GELB, izvoz čevljev, Novi Sandec, Galicija št. 123. 14

:: Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. ::

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro pre bavlajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2—3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlihan in ga porabljaajo milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastonj, tudi če ne želiš **Mastina**, ali pa piši ti ali tvoj trgovec tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštnine prosto.

Vsak teden novosti

volnenega in perilnega blaga
za ženske obleke, svilnate
rute in šerpe samo pri

LENASI & GERKMAN,

Ljubljana, Stritarjeva ul. št. 4.

**Tkačina, platno za rjuhe brez
šiva, preproge, zavese odeje,**

Vsa oprema za ženine in neveste.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse, mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd), mi bodo po prečitaniu mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Sifilitiki!

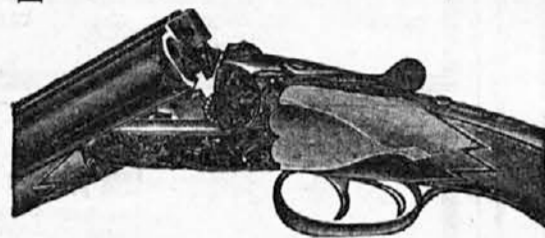
Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitim ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih posttrankih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Lausitz). 94

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

naš naslov
**DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::**

**PIŠITE PO:
CENIK
1914** 61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. pošt. br. št. 828.406.
Pri ogr. pošt. hran. št. 19.864.

Telefon šteč. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

R. Z. Z. R. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodijo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Franc Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19,000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobtah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trlistopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmna strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Uboga domovina!

Če pogledamo le šest let nazaj, odkar so neomejeno zagospodovali klerikalci kranjski deželi ter tudi v državnem zboru prevzeli vodstvo vseslovenske politike, vidimo prešerno naraščanje nemškega življenja ne le na Kranjskem, ampak sploh na Slovenskem. Kdor pazno zasleduje vse pojave: odrivanje slovenskega jezika iz uradov in šol, nastavljanje nemško-nacionalnih uradnikov na prvih mestih v slovenskih deželah, mora priti do prepričanja, da so predali vodstvo vseslovenske politike, naravnost prodali slovenski narod vladi in Nemcem.

Klerikalcem je šlo edino za to, da stro moč in vpliv narodno-napredne stranke v deželi, vse drugo jim je bilo deveta briga. Nobena žrtev v narodnem oziru jim ni bila prehuda, vse je od njih dosegla vlada in Nemci, da bi se le uničila ona stranka, ki je tako neomadeževano držala kvišku slovensko zastavo in pri vsaki priliki, kjer se je hotelo škodovati slovenskemu narodu, zastavila ves svoj vpliv, vso svojo moč, da je preprečila kako tako nakano. Takrat smo Slovenci uživali svoje pravice vsaj na Kranjskem nemoteno, pa tudi drugod se ni upala vlada očitno delati krivic slovenskemu narodu. Kakor hitro je pa klerikalna stranka s pomočjo vlade, Nemcev in vseh sovražnikov slovenskega naroda omejila vpliv napredne stranke in je postala takorekoč ona odgovorna za vseobčo slovensko politiko, se je pa začela doba najhujših krivic, zatiranja in prešerna samozavest Nemcev. Slovenski uradniki na višjih mestih so se nadomeščali z nemškimi, slovensko uradovanje se je omejilo, Nemci so dobili posebne šolske nadzornike in vlada je, kjer je le mogla, priščipnila težko priborjene slovenske pravice.

Napredni časopisi in napredno občinstvo je ogorčeno ugovarjalo, toda vlada se ni nič ozirala na to, kajti imela je na svoji strani voditelje slovenske politike, naše klerikalce. Ti so molčali k vsemu, ker so morali molčati. Vlada je njih, na slabih nogah stoječim gospodarskim za-

vodom trosila tisočake ter jih tako podkupila. Očitno in jasno so se pokazali kot Efiijalti in Iškarijoti slovenskega naroda. Prišlo je celo tako daleč, da so klerikalci denuncirali napredne časopise in napredne osebe, če so ti izkazovali simpatije bratskim balkanskim Slovanom. Razkričali so jih za veleizdajalce!

Vlada in Nemci so zato brez kontrole ugrabili zdaj tu, zdaj tam Slovence pravice in se tudi niso strašili delati očitno krivico ter kršiti osnovne državljanske zakone na škodo Slovencev. Le na ta način je sploh mogoče, da se je v zadnjem času moglo zgoditi nekaj tako nečuvnega in brezprimerne, da ne moremo najti primere.

Za ljudske šole na Koroškem se je odobrila knjiga, v kateri je zapisano, da je ljudstvo iz slovenskih pokrajin na Koroškem sploh na slabem glasu v deželi. Knjiga imenuje nas Slovence celo bindišerje, torej s psovko, s katero nas splošno zmerjajo Nemci. Tako zaničevanje, tako sramotenje v šolski knjigi je nekaj tako gorstasnega, da bi morala zavreti kri vsakemu Slovincu. Storjena je ta podlost s prevdarjenim namenom hujskati že v šoli mladino proti slovenski narodnosti in krivično sramotiti slovensko prebivalstvo. In tako lopovstvo je odobrilo c. kr. naučno ministrstvo.

Vprašamo se, ali bi bilo mogoče, da bi se tako lopovsko sramotilo Slovence, če bi naši klerikalci ne molčali vedno k vsemu, karkoli je vlada uničila v škodo Slovencev? Ne, ne moglo bi se zgoditi, kajti vsakdo ima nekoliko narodnega ponosa v sebi, le naš klerikalec ga nima.

Njemu je najprvo to, da se vsakdo uniči, ki mu politično nasprotuje, bodisi, da je to njegov brat. Če imajo Slovenci drugod, ali pa tudi na Kranjskem kaj pravic ali nič, to mu je vseeno, da ima le on politično moč v rokah.

Zdaj nič ne pomaga in se klerikalci tudi oprati ne morejo, če so zaradi omenjene knjige interpelirali v državnem zboru, ali če so klerikalni listi začeli pisati, da se Slovincem godi krivica. Dokler bodo

napram vladi in v državnem kakor tudi v deželnem zboru zastopali Slovence, ne more biti in ne bo nič boljše!

Moramo le vzdihniti iz dna užaljene duše: **Uboga domovina, ki te taki ljudje zastopajo!**

Kranjski deželni zbor.

I. seja 5. februarja 1914.

Seje se je udeležil tudi škof Jeglič. Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Sch w a r z in povedal, da je cesar imenoval za deželnega glavarja dr. Šusteršiča, za namestnika pa barona Liechtenberga. Dr. Šusteršič se je zahvalil za imenovanje in potem se je vršila zaobljuba poslancev v roke deželnega glavarja. Napredni poslanci so vložili naslednje interpelacije:

Dr. T a v č a r in tovariši:

Deželni zbor skleni:

1. Ob bližajoči se 500letnici zadnjega ustoličenja koroškega vojvode na Gosposvetskem polju izreka deželni zbor vojvodine Kranjske koroškim Slovincem svoje simpatije, zagotavljač jih svoje bratske ljubezni.

2. V imenu celokupnega slovenskega naroda protestiramo najodločneje proti nečuvni žalitvi koroških Slovencev, ki jo smatramo za žalitev slovenskega naroda sploh in ki je dobila aprobacijo od naučnega ministrstva s tem, da je poraba Ebnerjeve knjige »Landeskunde von Kärnten« dovoljena v koroških šolah. Stavek v tej knjigi: »Das Volk aus der windischen Gegend hat überhaupt keinen guten Ruf im Lande«, ki ni samo razžaljiv, ampak tudi lažnjiv, zahteva, da se uporaba imenovane knjige takoj prepove, krivci pa kaznujejo.

3. Centralna vlada se pozivlja, naj nasproti Slovincem, naj bivajo ti kjerkoli v naši državi, določilo členu XIX. državnega osnovnega zakona izvaja popolnoma nepristransko in pravično.

Dr. Ravnihar glede uredbe učiteljskih plač, pl. Šuklje glede železniške zveze Rogatec-Brežice-Novo mesto, E. Gangl glede na uradne razpise učiteljskih služb in novega mostu čez Idrijo; Jos. Lavrenčič glede podaljšanja železnice od Vipave do Postojne, regulacije Pivke in Nanoščiće; poslanec Mazelle pa, da se podeželi občinska pot iz Krasinca čez Cerковиšče do Kala in da se zgradi vodovod za Metliko in občine Radovica, Drašiče, Suhor in Lokvico.

V deželni odbor so se izvolili stari odborniki.

Kot prva točka je bil prišel v razpravo nujni predlog dr. Lampeta o žalitvi slovenske narodnosti, to je isti predlog, kakor ga je stavil dr. Tavčar. No, deželni glavnik je dal Lampetovemu prednost. Predlog se je izročil ustavnemu odseku. — O poteku nadaljnje seje poročamo prihodnjic.

Nove določbe osebnih davkov.

II.

Kakor pri pridobninskem davku, se je poslovna doba cenilnih komisij pri osebnih davkih podaljšala na šest let. Tudi novi udje cenil, komisije bodo odslej naprej morali ob nastopu svojega posla **priseči**, da bodo postopali pri komisijskih obravnavah nepristransko in imeli v tajnosti vse, kar bi izvedeli po komisijskih razpravah zlasti o razmerah davčnih zavezanec. Doslej so dobivali komisijski udje samo odškodnino za pota. Po izvršitvenem predpisu k osebnodavčni noveli bo pa pod gotovimi pogoji pristojala komisijskim udom tudi odškodnina za zamudo pri zasluzku ali pridobitku. Tudi zaupniki se bodo odslej imenovali za dobo šest let, do čim dosedanji zakon glede poslovne dobe zaupnikov, imenovanih po deželnem odboru (mestnem magistratu), ni imel nobene posebne določbe.

Osebna dohodnina se bo odslej plačevala pri letnih dohodkih od 1600 K dalje. Dosedaj je moral plačevati tak davek že vsak, ki je imel 1200 K dohodkov. Za manj premožne kmete in obrtnike bo novi zakon olajšava. Pri dohodkih od 1600 K do 1800 K ostane davek v isti višini, kakor do sedaj. Pri dohodkih od 1800 do 10.000 K bo nastopilo zvišanje in sicer od 20 vinarjev do 6 kron. Čim višji dohodek ima kdo, tem večje zvišanje ga bo zadelo. Vendar zvišanje pri teh dohodkih ni posebno pomembno. Pač pa se bo zvišal davek v večji meri pri tistih, ki imajo letnih dohodkov nad 10.000 K. Pri dohodkih od 10.000 do 11.000 K se zviša davek za 15 K, pri dohodkih od 20.000 do 22.000 K se zviša za 67 K 60 v, pri dohodkih od 200 do 310.000 kron pa za 2730 K. Novi zakon ima tudi določbe, po katerih bodo plačevali neozelenjeni višji davek, ki se prične šele pri dohodkih 2400 K. Plačevali bodo 15 odstotkov višji davek. Oni pa, ki morajo skrbeti

še za eno osebo, bodo plačevali 10 odstotni davek.

Napovedati bo treba vsako leto le dohodek prejšnjega leta, ne pa pri nestalnih dohodkih povprečni dohodek zadnjih treh let, kakor so morali n. pr. doslej storiti trgovci in obrtniki. Če ima žena ali kak drug rodbinski član postranski dohodek, se ta odslej ne bo več smel prištevati skupnim dohodkom hišnega gospodarstva, ako ti dohodki ne presegajo vsote 4000 K. Ta izjema velja samo za dohodke iz dela, torej brez sodelovanja glavnice. Če ima žena trgovino, ta izjema ne velja, pač pa, če je žena tovarniška delavka, učiteljica, šivilja itd.

Važna je tudi določba glede pomilostitve. Kdor je doslej napačno, torej prenizko napovedoval svoje dohodke, se ga ne bo kaznovalo za prejšnje neresnične napovedi, ako v bodoče ne bo namenoma zopet to storil. Za vse prestopke v preteklosti obstoji tedaj splošna pomilostitev, seveda le za one davkoplačevalce, ki bodo v bodoče v polnem obsegu zadoščali davčnim predpisom.

Ker se bo osebni davek začel plačevati šele od dohodkov 1600 K, ta davek torej manjših in srednjih kmetovalcev ne bo zadel.

RAZGLLED PO SVETU.

Odgoditev državnega zbora.

Češki agrarci in radikanci so v zadnjih sejah državnega zbora obstruirali in niso dopustili, da bi se sprejel proračunski provizorij. Vlada je vsled tega dne 31. januarja poslala parlament na počitnice in je z uporabo § 14. si sama dovolila začasni proračun. Poslanci ne bodo med tem časom dobili nobenih dijet, kar bo za nekajere občutna izguba. Avstrijsko prebivalstvo se zaradi tega, da je poslala vlada parlament domov, prav nič ne vzemirja, ker dobro ve, da od takega parlamenta ni ničesar pričakovati. Državni zbor se pred marcem ne bo več sklical, ker bodo med tem časom zborovali deželni zbori.

Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora.

Kakor se sliši iz Gradca, se vrše zopet enkrat pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. Namestnik grof Clary se trudi pridobiti Slovence in Nemce za obsolviranje nekega delovnega programa (ki bi v glavnem obsegal proračunski provizorij). Graški listi pravijo, da ima upanje na uspeh.

Goriški deželni zbor.

Goriški deželni zbor je imel 4. t. m. letos prvo sejo. Mandati laških veleposestnikov so se odkazali verifikacijskemu odseku. Proračun kaže 668.046 K. Dovolil se je prispevek za uravnavo Soče 104.000 K in za druga, obče koristna dela 155.015 K.

Interpelirali so: poslanec Mikuž radi otvoritve bordela v Tolminu, Dominko glede ureditve predpisov o kozjereji, Furlani glede trgovinske pogodbe z Italijo, Kovač radi smodnišnice pri Ajdovščini. — V tirolskem deželnem zboru so začeli italijanski liberalci obstruirati.

Odlikovanja.

Cesar je odlikoval ministra Heinolda in Hochenburgerja z velikim križem Leopoldovega reda, voditelja finančnega ministrstva barona Engla pa z velikim križem Fran Josipovega reda.

Pegoudovi poleti v Trstu.

V nedeljo in v ponedeljek se je dvignil drzni francoski aviatik Pegoud s svojim Bleriotovim aparatom na polju na Žavljah. Gledalcev je bilo okrog 100.000. Ko se je dvignil prvič, je zaigrala godba marzelejo. V višini 100 m je izvršil vratolomne vaje s svojim aparatom. Krožil je vodoravno, dvignil se je navpično in se spustil zopet navpično proti zemlji. V zraku je ostal približno pol ure. Gledalci so ga burno pozdravljali med poletom in po poletu, ko se je peljal z avtomobilom okoli letalnega polja. Za polete je dobil Pegoud 60.000 K, 5000 K pa za prevoz aparata. Iz Trsta je odšel v Pariz.

Preganjanje Rusov na Ogrskem.

Rusini, ki bivajo na severnem Ogrskem, so hoteli prestopiti iz unijatske cerkve v pravoslavno. Radi tega so jih začele ogrske oblasti kruto preganjati. Kdor je prestopil v pravoslavno vero, so ga žardarji s silo tirali v unijatsko cerkev ter kruto pretepali take. Končno so obtožili take osebe veleizdajstva in ravno sedaj se vrši v Marmaroš-Sigetu sodna razprava proti obtoženim Rusinom. Ruski poslanec dume grof Bobrinski je prišel iz Rusije, da bi pričal v tej pravdi. Avstrijske oblasti so prosile ogrsko justično ministrstvo, da aretira in jim izroči grofa Bobrinskita, ker je imel ta pred nekaj leti veleizdajniške govore v zahodni Galiciji.

Izseljevanje iz Galicije.

Izseljevalno gibanje v Galiciji se zopet razširja. Na galiških kolodvorih so zopet aretirali več mladih fantov, ki so se hoteli odtegniti vojaški dolžnosti in izseliti v Ameriko. Pri mnogih so našli ponarejene potne liste in legitimacije. V raznih izseljevalnih agenturah so izvršili preiskave.

Albanija.

V Draču se pripravljajo za sprejem novega vladarja princa Wieda, ki bo kmalu nastopil vlado. V prvi vrsti so morali skrbeti za močno telesno stražo, kajti novi vladar nič kaj ne zaupa svojim podanikom, kar ima čisto prav. Esad paša, ki je doslej vladal v Draču, je moral na pritisk avstrijske in italijanske vlade odstopiti. Avstrija bo imela v Draču svoje posebno poslaništvo. V ta namen je že najela pri-

merno poslopje. Južne Albanije Grki še sedaj niso izpraznili.

Z Balkana.

V Petrogradu se mudita grški in srbski ministrski predsednik Venizelos in Pašić. Dognano je, da se med Grško in Srbijo definitivno sklene zveza. Romunska je tudi na strani teh dveh držav, dočim se Bolgarska in Turčija približujeta. Na Bolgarskem se bodo vršile nove volitve v parlament. Vlada upa dobiti večino, ker bodo tudi volilci v novem ozemlju volili, na kar bo vlada z vojaštvom in četaši pritiskala.

Revolucija v Peru.

Iz Lime poročajo, da so vstaši napadli vladno palačo in ujeli predsednika republike Peru. Po zavzetju palače so se boji z vso silo nadaljevali. Ministrski predsednik in vojni minister Varela je ubit. — Dr. Avgust Durand, prejšnji vodja vstave, je gospodar palače. Pravijo, da hoče sestaviti novo vlado.

Atentat na španskega kralja.

Po Parizu so razširjene vesti, da je bil v Sevilli izvršen atentat na španskega kralja Alfonza. Vest se oficijozno dementira.

SLOVENIJA.

s Pozor, notranjski deželnozborski volilci! Volitev deželnega poslanca namesto umrlega dr. Žitnika se vrši 12. marca. Volilni imeniki za to volitev bodo pri občinah v kratkem razpoloženi. **Najbolj važen trenotek pri volitvah je čas reklamacij.** Pazite zato, da izveste, kdaj bodo prvi dan volilni imeniki razpoloženi in glejte, če so vsi samostojni in napredni volilci vpisani in če niso vpisani neopravičeni volilci klerikalne stranke. **Reklamacije se morajo vložiti tekom 8 dni.** Brez reklamacij se ne morejo doseči uspehi. Ko bi se pri zadnjih volitvah točno in natančno izvršile reklamacije, bi se dosegli veliko lepši uspehi za samostojne kmečke kandidate. Tako so pa klerikalci sleparili, kar na debelo, ker so izpuščali iz volilnih imenikov naše opravičene, vpisali pa svoje neopravičene volilce. **Pozor torej na volilne imenike!**

s † Fran Višnikar. V četrtek dne 5. t. m. je v Ljubljani umrl višji sodni svetnik in bivši deželni in državni poslanec Fran Višnikar po daljši bolezni. Z njim je izgubil slovenski narod enega najboljših svojih sinov, vnetega nesebičnega rodoljuba, dobrotnika in zagovornika. Ribniška dolina, v kateri je kot sodnik večino svojih službenih let preživel, se ga bo še dolgo hvaležno spominjala kot svojega dobrotnika. Bil je vedno zvest pristaš narodno-napredne stranke in njenega programa. Naj v miru počiva!

s Kranjski deželni zbor. Kranjski deželni zbor je imel v četrtek svojo prvo se-

jo. To zasedanje bo ravnotako izpadlo, kakor vsa druga v zadnjih letih. V sejah se sprejema in razpravlja to, kar hočejo nekateri kronane glave kranjske dežele, v prvi vrsti Šusteršič in Lampe. Ljudska volja, ki bi morala v edinem slovenskem parlamentu do veljave, nima tu prav nobene moči. Klerikalci imajo večino, to se pravi, imajo za poslance same kimavce, ki pritrdijo prav vsemu, kar njih veljaki hočejo. Ti kimavci ne zastopajo našega kmeta, kakor bi morali, ampak pomagajo gotovim ljudem, da morejo ti vresničevati svojo strahovlado v deželi in krivice, ki jih vsak dan prizadeva deželni odbor posameznikom, korporacijam in celim stanovom. Dokler ne bo v deželnem zboru in odboru zagospodoval samostojni, neodvisni kmet, do tedaj tudi pričakovati ni izboljšanja razmer. Komur je tedaj na tem ležeče, da zavlada pravica v deželi, naj dela med svojimi prijatelji in tovariši za organizacijo samostojne kmečke stranke, ki mora v doglednem času priti v deželi na površje.

s Javen ljudski shod. Prihodnjo nedeljo, dne 8. t. m., se vrši v Mestnem domu **javen ljudski kot protestni shod proti razžaljenju slovenskega naroda po državnih oblastih na Koroškem.**

s Gospodarstvo deželnega odbora in ljubljanskega mestnega magistrata. Da bi odvrnili pozornost odzapravljivega gospodarstva pri deželi, so začeli klerikalni listi pisati, da je mestno gospodarstvo v Ljubljani, ki je v naprednih rokah, v neredu, da se je zapravljalo različne zaklade in celo, da se je goljufalo. Vse to ni nič res! Če bi le mogel deželni odbor za vsak izdatek s tako lahkim srčcem odgovor dati, kakor ga lahko da župan dr. Tavčar za mestno gospodarstvo, bi bilo drugače v deželi. Pri vsem kričanju in gonji klerikalnih časopisov je edino to res, da si je mestna občina od različnih zakladov, ki so njena last, torej njeno premoženje, kakor vse drugo, izposojevala za potrebne reči denar, da je torej sama sebi dolžna postala. Če si n. pr. kmečki gospodar posebej spravlja denar skupaj, da si bo kupil gozd, pokaže se pa potreba, da hiša nujno potrebuje popravila, zato vzame od onega denarja, ki ga spravlja za nakup gozda, in si z njim hišo popravi. To je vendar bolj pametno kakor če bi si denar izposodil na velike obresti, zlasti ko mu nakup gozda ni tako nujno potreben. Tako je delala tudi mestna občina ljubljanska ter si izposodila iz zaklada za električno upravo, iz vseučiliškega in nekaj iz ubožnega zaklada denar, če ga je drugje nujno potrebovala. To se navadno dela pri vseh gospodarstvih in deželni odbor ne ravna prav nič drugače. Velika razlika pa je med enim ali drugim gospodarstvom, kam se daje denar. Deželni odbor ga maši v električne naprave na Završnici, ki ne bodo nikoli donašale dobička, ampak bodo le veliko breme za deželo, ki je bo še naše potom-

stvo klelo. Dalje so različne podpore takim koritarjem dali, ki niso prav nič potrebni. Za to naj se briga klerikalno časopisje, ne pa za vzorno mestno gospodarstvo, ki lahko vedno da odgovor in račune za svoje izdatke. Že več mesecev išče in stika revizijska komisija na ljubljanskem magistratu in menda ni prav nič drugega mogla najti, kakor to. Klerikalce mora to seveda silno jeziti, zato so začeli kričati o nerednosti v mestnem gospodarstvu, na čemer pa prav nič ni. Tudi oni, ki je kradel, kriči na begu: tat, tat! le da bi odvrnil pozornost od sebe.

s Iz deželnega odbora. Za upravo skupnega vodovoda v občinah Spodnji in Gornji Logatec se izdelala in predložila deželnemu zboru poseben zakonski načrt. — Peticija mestne občine ljubljanske za redni letni prispevek k stroškom c. kr. obrtne šole in prošnja »S. P. D.« za redno podporo se odstopita deželnemu zboru. — Istotako naj deželni zbor sklene poseben pravilnik za revidiranje Deželne banke. Revizorji naj dobe za svoje poslovanje primerno odškodnino. — Odpoved deželnega lekarnarja se vzame na znanje. — Gradba vodovoda Stari trg in okolica se odda najnižjemu ponudniku trvdki A. Mure v Moravskih Hranicah za 147.945 K. — Za deželni muzej se nakupijo carniolica iz zbirke plazivcev in dvoživk umrlega profesorja Schreiberja v Gorici. — Zahteva obratne bolniške blagajne Gassner & Glanzmann v Tržiču, da naj jej deželna bolnišnica dopisuje v nemškem jeziku, se odkloni. — Prošnja šolskih sester v Repnjah za prispevek k gradbi novega šolskega poslopja se odstopi pred vsem priporočilno domači občini. — Dovolijo se podpore sledečim gasilnim društvom: Št. Vid nad Vipavo 200 K, Naklo (za Gasilni dom) 800 K, Stara Loka 200 K, Trebelno 300 K, Dobrava pri Bledu 350 K, Zasip 300 K, Gorje 400 K. — Poročilo o deželnozborskih volitvah se predloži deželnemu zboru brez vsakega meritornega predloga. Večina deželnega odbora dvomi o veljavnosti volitve v dolenskih in notranjskih mestnih volitvah in v mestni skupini Kranj-Školja Loka.

s Na delo za napredno časopisje! Za razširjenje našega časopisja vse premalo storimo. Za vzgled bi nam morali biti v tem oziru klerikalci. Znane so mi vasi, kjer je na »Domoljuba« naročena skoro vsaka hiša, dočim za napredni list ni prostora, čeprav marsikateri gospodar čuti napredno. Kdaj se bomo mi toliko spreobrnil, da bomo svoje časopise razširili tako kot jih imajo klerikalci? Menda nikoli! Pisec teh vrstic ima že mnogo skušenj v tem oziru. Ako je komu priporočal, da si naroči ta ali oni napredni list, je dobil dostokrat za odgovor, da to preveč stane; ako pa je ravnoistemu rekel: pojdiva v gostilno, pa daj za vino, pa je bil takoj pri volji in je tej želji tudi ustregel. Da bi kdo kupoval celo knjige, pa je še

slabše, saj zelo redki to delajo. Razširjamo naše liste, v prvi vrsti naš kmečki list »Slov. Dom«, ker potem bomo imeli v njem tako močnega zagovornika naših koristi, da se ga bodo vsi njegovi sovražniki bali.

s »Gostilničar.« Pod tem imenom je začel izhajati dvakrat na mesec gostilničarski strokovni list, ki ga toplo priporočamo vsem slovenskim gostilničarjem in kavarnarjem. List izdaja Deželna zveza kranjskih gostilničarskih zadrug in ima prva številka bogato vsebino, ki obeta, da bo to stanovsko glasilo ustreglo vsem zahtevam za razvoj, pouk in povzdigo slovenskega gostilničarskega obrta. List se naroča pri upravništvu v Ljubljani, Marije Terezije cesta 16.

s Orožne vaje pri domobrancih se bodo leta 1914. vršile spomladi in jeseni. Spomladanske vaje morajo biti končane najpozneje 15. junija. Z ozirom na stanovske razmere se lahko prosi, da se opravi vaja spomladi ali jeseni. Kdor misli prositi, naj se do 15. februarja zgleda z vojaško knjižico pri županstvu svojega bivališča.

s Nabori na Kranjskem se vrše v tem času: V Kočevju dne 2. in 3. marca, nabornikov 360; v Ribnici 4. in 5. marca, nabornikov 300; v Vel. Laščah 6. in 7. marca, nabornikov 244; v Žužemperku 9. marca, nabornikov 494; v Novem mestu 11., 12. in 13. marca, nabornikov 466; v Trebnjem 14. marca, nabornikov 198; v Škofji Loki 16., 17. in 18. marca, nabornikov 455; v Kranju 20., 21. in 23. marca, nabornikov 430; v Trzinu 24. marca, nabornikov 108; v Radovljici 26., 27. in 28. marca, nabornikov 550; v Litiji 30., 31. marca in 1. aprila, nabornikov 498; v Višnji gori 3. in 4. aprila, nabornikov 313; v Črnomlju 6. aprila, nabornikov 194; v Metliki 8. aprila, nabornikov 184; v Mokronogu 15., 16. aprila, nabornikov 237; v Kostanjevici 18. aprila, nabornikov 197; v Krškem 20. in 21. aprila, nabornikov 316; v Radečah 23. aprila, nabornikov 198; v Kamniku 25., 27. in 28. aprila, nabornikov 447; v Lukovici 29., 30. aprila, nabornikov 303; v Ljubljani 18., 20., 21. in 22. aprila, nabornikov 665; na Vrhniki 24., 25. aprila, nabornikov 256; v Ljubljani 27., 28., 29. in 30. aprila, nabornikov 694; v Postojni 24., 26. marca, nabornikov 257; v Senožečah 27. marca, nabornikov 100; v Vipavi 28., 30. marca, nabornikov 259; v Ilirski Bistrici 31. marca in 1. aprila, nabornikov 211; v Idriji 25., 27. aprila, nabornikov 310; v Logatcu 28. aprila, nabornikov 140; v Cerknici 30. aprila, nabornikov 138. — Glavni nabor za mesto Ljubljano se potemtakem vrši dne 18., 20., 21. in 22. aprila. Dne 18. aprila pride k naboru I. razred domačih, dne 20. aprila II. in III. razred domačih, dne 21. aprila I. razred tujih in dne 22. aprila II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

Mila prošnja do vseh blagih, narodno čutečih src.

»Šokol« v Št. Vidu nad Ljubljano si bo začel graditi svoj lastni dom. Kdor pozna žalostne šentvidske razmere, pač ve, s kakšnimi težkočami se mora boriti ondotno mlado sokolsko društvo. Na eni strani mu skuša črni Klanfar-Zabretov klerikalizem uprav po peklenko zastavljati ravno in čisto pot — to pa menda zato, ker šentvidski klerikalci čiste in naravne poti ne poznajo — na drugi strani pa manjka Sokolu za zgradbo potrebnih denarnih sredstev. In vendar je gradba Sokolskega doma v Št. Vidu tako nujno potrebna, kakor menda nikjer drugod. V činem Št. Vidu je vendar še precej naprednih ljudi in tudi več naprednih društev, ki danes — žal — še nimajo svoje lastne strehe in se morajo potikati po privatnih, tesnih prostorih, a še tistih je težko vsaki čas dobiti. Brez lastne strehe so razen Sokola tudi naša Kmetska hranilnica, društvo Žirovnikov zbor, Knjižnica Žirovnikovega zbora itd. Dalje ni prav nobenega prostora, v katerem bi se zamogla vršiti kaka podučna predavanja. Ako bi se pa zgradil Sokolski dom, imele bi potem vse napredne korporacije dobro zavetje in tako bi nova zgradba ne bila le Sokolski dom, ampak pravcati Narodni dom. — Cenjeni rodoljubi! Odbor šentvidskega Sokola začne bodoče dni razpošiljati pismene prošnje do raznih priznanih slovenskih požrtvovalnih rodoljubov. Naj ne bodo te prošnje glas vpijočega v puščavi, nego vsak rodoljub, ki to polo sprejme, naj se zaveda svoje narodne dolžnosti ter naj po svojih močeh daruje za zgradbo Sokolskega doma v Št. Vidu. Torej, rodoljubi, prispevajmo in agitirajmo! Delujmo ne; restano in ne jenjajmo prej, dokler ne zaplapola ponosna zastava z novozgrajenega Sokolskega doma šentvidskega.

DOLENJSKE NOVICE.

d Iz Hotiča. Valovi so čolnič pokrivali, Jezus je pa spal. Vi, gospod župnik, pa sploh niste spali. Radi se vmešavate v posvetne reči. Kako ste ljudi učili, ko ste letali od hiše do hiše in gonili nezavedno ljudstvo v političen čoln oderuštva in slepote. Nas napadate kot nasprotnike svete cerkve, ko smo z vami vred pri službi božji. Mi pridemo v cerkev z namenom, poslušati besedo božjo, a ne nasprotstva. Ako nas boste pa še naprej dregali, bomo javno povedali, kar je bilo do sedaj zavito. Določili bomo gotov čas in vam pa dali ogledalo, kjer boste imeli priliko premišljevat božje zapovedi in svete resnice. Lahko se tudi vam pripeti kakor nekemu znanemu vašemu pristašu, ki je moral izpod svoje strehe poslati zaljubljeno ptičico.

d Iz Zasavja. Po Posavju se je sprhajal »Domoljub« ali cirkus eseles, ah šment jo zavije v Zagorsko dolino do gosp. Tauferja, da mu pokaže svojo modrost. Gospod Taufer je pa že sit tega neslaneža, zato mu vrže par vinarjev in mu želi srečno pot. Videč kisle obraze zagorskih liberalcev jo odkuri do Bregarja. Tukaj v krogu čemšeniškega raja se je čutil srečnega v svoji duši, zato je začel razkladati, kako je bilo prijetno po čemšeniških livadah svoj čas s Franckovim Franckom kozle pasti. Ko dokonča svojo razlago, jo odrine proti Mediji do Mlinš, ne meneč se za izlaškega Pepeta in za kolovraškega Knola, po čem prodajata klerikalno baharijo. Na Mlinšah si je nabavil mrve baje za svoje skisane možgane, kajti mrva koristi onim, ki jih ima luna v svoji moči. Mimogrede je dospel do liberalnega Kovača. Ko si dovolj ugleda to redko prikazen, je začel šteti Kovačeve obiskovalce. Toda glej šmenta, takoj je pogrešal dolgojezičnega mešetarja in par ščetinastih koštrunov. Kovač mu pa nesrečo takoj pojasni, da mu ni za farovške kimavce, ki bi jim naj svojo pšenico mlet tri leta na upanje in da obiskovalcev mu še ne bo zmanjkalo, ker je kar šest drugih pristopilo. Boltin bo imel še dovolj prilike si ogledati klerikalno glorio, dokler bo eseles marširal po naši dolini proti Vačam. Ko je dospel na Vače, je začel uhljati vaške purgarje, češ, da so neke klerikalne poštenjake sodišču naznanili, ker so pri volitvah sleparili. Ko so ga dovolj okrtali, jo popiha v svoj brlog, da si dela načrte za prihodnji obhod.

d Iz Sodražice. Skoro povsod na Kranjskem, kjer si duhovniki prisvajajo neomejeno oblast, je kaj zanimivega povedati. Tudi tukaj imamo kaplana, ki misli, da mora biti vse po njegovi volji. Pa kakor se čuje, nas bo kmalu zapustil, kar ne bo nikomur žal. Pridige govori tako dolge, da ljudje v tem hudem mrazu kar nestrpnost teptajo. Med govorom, ki je vse prej kakor cerkven, dela vsakovrstne opazke. Ko mu pa zmanjka besedi, kriči nad otroci, da se ljudje nad tem kar zgražajo. Seveda tudi ne pusti v miru naprednih časopisov, kar grmi čez nje. Pri tem pa katoliške naravnost zapoveduje naročevati, zadnjič je celo govoril, kaj se pomaga boriti za katoliško vero brez orožja in to orožje so klerikalni časopisi, torej mora imeti vsaka hiša vsaj en tak list, šele potem se more biti povelčan. Torej bodo ti novodobni kaplani naredili morda še cerkveno zapoved, da bi morala imeti vsaka hiša katoliški list (»Domoljub«). To bi bilo dobro za katoliško tiskarno, še bolj seveda za klerikalce. Zadnje nedeljo pa je postalo to kaplanče kar cerkven birič; pred oltarjem klofuta otroke, med krščanskim naukom pa je začel še celo poditi ljudi od zadnjih vrat bolj v cerkev; ko ga ni neki deček takoj ubogal, ga je oklofutil, potem pa še vrgel skozi vrata ven. Torej tako se novodobno pospešuje vera. Sicer bi se dalo še mnogo

zanimivega povedati, toda naj ostane še kaj za prihodnjic.

d Škocijan pri Mokronogu. Pod mojo častjo je odgovarjati ali se zagovarjati na podla obrekovanja in sumničenja »Domo-ljubovega« dopisuna. Osoba, ki si ne upa pogledati poštenjaka v oči in se skriva za varnim hrbtom urednika, imunega, me ne more žaliti; tem manj, ako nima toliko ponosa in vesti, da bi si s polnim imenom upal podpreti svoje trditve, da mu pred sodnijo zavežem jezik. V mojih očeh in v očeh vseh poštenih je tak človek nesramen obrekovalec. Odgovorna sem le svojim predstojnikom, ne pa onim, ki hočejo s satanskim nasmeškom in s pomočjo častikraje spraviti ljudi v nesrečo. Toliko enkrat za vselej. — Za c. kr. poštni urad v Škocijanu pri Mokronogu, dne 4. febru- arja 1914. — **Marija Urbančič.**

d Škocijan. Razno. Krmežljavec hoče vsekakor doseči rekord v blatenju in častikraji in to specielno onih, ki si brez sramu niti čevlja ne obrišejo ob njegovo črno suktnjo. Zadnji čas ga bočeta trpko v oči naša pošta in gosp. nadučitelj. Oba sta strankarsko strastno liberalna. Pustimo to veselje. Lump ostane lump, naj tudi opravlja cerkvene obrede in se pripravlja na sv. misijon. Bi li mi sodili po njegovih dejanjih in dejanjih onih, ki jih on vzgaja, bi morali biti njegovi učitelji na gimnaziji in leme- natu pravcati butci in propalice. Tega ko- ličkaj razsoden človek ne bo strdil, zato pa Tone, ker ne miruješ, bodi povedano, da ti bo dala javnost in državni pravdnik primerno spričevalo vzgoje onega svetni- ka in vlačugarja, ki je bil vaš pristaš in tvoj učenec, sledeče: Malo pred božičem je bil bivši tukajšnji dacar, ki službuje se- daj nekje pri Ljubljani, v Gradcu na do- pastu. Prišedši domov, je pravil in slikal gnjusne orgije, ki se jih je soudeležil v gra- škilih bordelih z nedoletnimi deklicami. Zadnje nedeljo pred odhodom je ta svi- njar razpenjal hlače in vpričo večje družbe kazal . . . . . in zopet popisoval, kako je hodil v — Rim. To se je zgodilo v druž- bi podrepnikov, ki so se naslajali ob pi- kanterijah tega brumnega svetnika. Priče na razpolago! Ker je to javno pohujšanje, zahtevamo, da se za to pobriga pristojna oblast. Tonetu pa čestitamo na njegovem učencu, kakor tudi vsi klerikalni bandi na svinjarju, ki se je pehal za čast božjo in farško nadvlado. Kdor se zanima za po- drobnosti, naj povpraša organista Ber- ganta, ki je sekundiral pri tem moralnem produciranju. Drugič, zob za zob, Tone, pa pridemo z natančnimi imeni.

d Iz Semiča. Naš Stanko je ves čas pred deželnozborsko volitvijo raz leco brbral politiko ter o neki klerikalni brošu- ri, katero ima naprodoj po 30 vin. komad. Radi te trgovine z brošurami obvestimo semiške orožnike, naj blagovolijo g. žup- nika vprašati, je-li ima dovoljenje za pro- dajo brošur, ker po naših zakonih ne sme nikdo trgovati z blagom brez obrtnega li-

sta, veliko manj pa s tiskovinami. Mislimo, da zakon velja za vse enako! Te župni- kove brošure niso za drugo, kot da neraz- sodnim ljudem razum pačijo. Ker mi farani vzdržujemo duhovnike ter vse cerkve ce- le župnije, smemo zato tudi zahtevati, da nam v naših cerkvah od nas plačana du- hovščina raz leco razlaga nauk Kristusov in sploh božjo besedo, ne pa klerikalne laži. Naša duhovščina si res menda misli, da je semiški kmet tako zarukan, da bo njegovo manj kot nič vredno klobasarijo verjel. Krivica se nam s tem godi, da se nam z umazano politiko v cerkvi čas kra- de ter sveti kraj oskrunjuje z ničvrednim političnim blebetanjem. Včasih se kak du- hovník zadere, da vera peša. Kdo je temu vzrok, ni nam težko ugani: politikujoča duhovščina, ki zanemarija svoj posel ter ga nadomešča s klerikalno politiko. To se dogaja pri našem župniku g. Stankotu, ki zanemarija tudi v šolah krščanski nauk, plačo pa vleče. Če primerjamo prejšnji čas s sedanjim, je velika razlika: prejšnji duhovniki so učili: delaj mir, sedanj: de- laj razdor in nemir! Mogoče se bodo sedaj, ko so volitve minule, ti božji čas kradeži ter oskrunjevalci najsvetejšega kraja kaj poboljšali. Bog jim pomagaj do pameti, da se ne bi po krivici imenovali božji name- stniki, kot žalibog sedaj. Njim ni bilo no- beno sredstvo presirovo, samo da se do- seže umazani cilj. Osebito sovražijo ti ju- naki »Slovenski Dom« in njegove bralce (in preklinjajo naročnike samo zato, ker se boje, da se bo tudi kmet spametoval. Ta pravični časnik prinese časih kako čedno vest o kakem maziljencu. Ko je imel pred nekaj leti v Semiču misijonar pridigo za moške, je pričel: Vi, možje, ste skoro brez izjeme tatje! Marsikateri si je mislil, kako more ta bedak na prižnici mene s ta- tom zmerjati, saj sem pošten in nisem ni- komur nič ukradel. — Nato reče: Izmed vas ima večina tukaj v gori ali kje drugje zidanico in v nji vino. Marsikateri se ga večkrat prav pošteno navleče, tvoja žena (in ostala družina pa doma žejo, glad in po- manjkanje potrebne obleke trpi itd. Ti pa po nepotrebem popijaš božji dar, ali ni to tatvina? Ker ti nisi tega sam pridelal, ampak ti je družina pomagala, tudi ne smeš sam popiti. — Ravno te besede ve- ljajajo tudi za naše duhovnike. Mi kmetje lahko rečemo: Vi, politikujoči duhovniki ste vsi tatovi, ker kmetska kurija voli svo- jjo poslance v deželni zbor, vi nam jih pa z vašo zvito politiko uropate, ker poslan- ce blatite, da so liberalci, brezverci in da jim sploh kradete ugled. Potem so izvo- ljeni taki poslanci, ki zastopajo koristi škofov, duhovnikov in njih koritarjev, kmet pa ostane brez svojih zastopnikov. Samo izkoriščevalcev ima dovolj in ti vaši zastopniki nalagajo kmetu nove dav- ke. Ali je to pošteno delo? Mislim, da ne. Dokler so bili duhovni še pametni in mir- ni, je bil narod složen, drug drugemu na- klonjen, sedaj se pa blati napredne, vzbuja

sovraštvo in pravi: Tega se ogiblji, da te ne okuži, duhovniki se pa vendar tega nočejo bati, kajti, ako smo mi napredni kristjani tako hudobni, zakaj prideš k nam po bero, po pšenico, vino? Ali se ne bojiš, da bi se tvoja črna duša, tvoje vreče ter sodi od liberalnega pridelka okužili? Ali jih ni lahko v dno duše sram, da nas so- vražijo, obenem pa iščejo koristi od nas?

Napreden kmet.

g Iz Novega mesta. Naši klerikalci so se v pravdi, ki sta jo imela naš g. župan Rosman in vladni koncipist g. Golija, po- kazali, kako spoštujejo svetost prisege. Šlo je za vprašanje, ali je Golija na Jarčevem shodu v Rokodelskem domu takrat, ko je hotel župana aretirati, res zakričal: Marš ven! To so vsi v dvorani navzoči slišali. Tudi klerikalci. Ko so pa zvedeli, da pride stvar pred sodišče, pa so naenkrat samo na te besede — pozabili. Pa še več! Do- čim so bili nekateri vsaj toliko pošteni in so pod prisego izpovedali, da se pač na te besede ne morejo spominjati, jih je bilo pa kakih šest med njimi, ki so vkljub izrecni opozoritvi po svoji najboljši vesti prisegli, da je popolnoma izključeno, da bi bil Go- lija take besede izrekel. In Golija sam je tudi pod svojo službeno prisego tajil, da bi bil kaj takega rekel. Zdaj pa je temu kr- ščanskemu in nravnemu pričevanju na- sproti čez 20 prič tudi priseglo, da je Go- lija res rekel županu: »Marš ven!« In med temi je bilo veliko takih prič, o katerih je znano, da z županom niti prijatelji niso in katerim je vseeno, ali g. Rosman ali g. Go- lija. Lepi kristjani so ti naši klerikalci, kaj ne? Kdo pa so ti katoliški možje? I no, kdo? Kanonik Žlogar je že eden. Ta je re- kel, da ne ve nič, kaj je Rosman ali kaj je Golija govoril, samo to pa prav dobro ve, da Golija besed »marš ven!« ni izrekel. Potem je znani sladkoustni vrvar Avsec. Ta se je že preobjedel dobrega kruha med nami, pa je namesto, da bi pridno delal in skrbel za družino, prevzel posle g. Matko Maloviča. Malovič je v zadnjem času, od- kar je njegova iznajdba »Glorija« splavala po Krki, nekako bolj pameten postal. Zato je pa njegov sosed Avsec začel noreti za klerikalno agitacijo. Ta je tako natanko vse slišal, samo teh besed ne. On in njegov sin sta kakor očenaš enako zljajala svojo izpovedbo, kar je nemogoče, če dva pošte- njaka nočeta sama. Glavno vlogo pa je pri tem krščanskem delu igral mož, ki ga tako radi podpiramo, mož, o katerem naši »za- vedni« meščani celo trdijo in ga hvalijo, da je pošten klerikalec. Kako pošten kle- rikalec je katoliški tiskar Urban Horvat, to je res lepo pokazal kot priča pod prise- go. S svojo izpovedbo je presegel vse dru- ge, tudi najbolj strastne klerikalce. Možu se je kar na obnašanju videlo, da mu nje- gova krščanska ljubezen veva vse več povedati kakor drugi. Kolike vrednosti je njegova prisega, se vidi iz tega, da je ta mož se predrznil trditi, da je župan bolj vpil nad Golijem kakor pa Golija nad žu-

panom, oziroma da je bil župan še bolj »agilen«, Golija pa bolj miren. To se vendar že vse neha! Tudi najhujši županov sovražnik, ki je videl in slišal, kako je Golija nad županom zverinsko surovo vpil in kdor sploh pozna enega ali drugega, bi ne mogel kaj takega trditi. Saj je taka trditev naravnost proti zdravi pameti, da bi župan Rosman, ki je nasproti Goliju bil brez moči, se upal nad Golijem bolj vpiti kot Golija nad njim. Saj je še za tistih par besedi Golija tako poskočil, da je županu napovedal aretacijo. Golija ima tri orožnike na razpolago, pa se bo župan, ki vendar ve kaj riskira, če se količkaj upre, upal proti Goliju nastopiti. Naravnost smešno! Temu »poštenemu« klerikalcu bo treba njegove obisti še bolj natanko preiskati.

GORENJSKE NOVICE.

g Iz Javorij nad Škofjo Loko. Gorje pri nas dekletu, ki postane nesrečna radi srčne ljubezni. Naš župnik ali fajmošter jo prekolne do dna pekla; ošteva starše, nezakonskemu otroku ne pusti zvoniti več kakor z dvema zvonovoma. In vendar, kaj se je tak otrok pregrešil sam na sebi? Nesrečna mati, ta že tako dosti trpi od zasmevanja hudobnih ljudi, a povrh pa še zmerjanje in grožnja od strani neotesanega fajmoštra, ki se smatra za nekaj več, a povsem pregledan ni na njem drugega kot zavedna ošabnost, kakor sploh pri vseh, pa vsaj večinoma kranjskih duhovnikov, ki so si svesti svoje sedanje moči nad nezavednim ljudstvom. Pravi turški paša! Ni pa naš župnik tako strog nad svojimi podrepaniki. Pri nas je zagrešil prvi fajmoštrov podrepanik neki Peterc iz Murova največje pohujšanje. Stari ljudje, ki so že osiveli, zatrjujejo, da niso vedeli, da se more kaj takega zgoditi, da bi se moški spolno družil z moškim. Če tudi je napravil pohujšanje celi fari, ga naš fajmošter zagovarja v cerkvi, da ga hočejo le nekatere osebe uničiti, odtod tako opravljanje. Ta nečistnik je bil pretekli teden nekaj dni v preiskovalnem zaporu. In ko je prišel domu, že je šel v nedeljo na kor. Vse se je spogledovalo nad takim početjem. Seveda, opisani je največji fajmoštrov agitator in priganjač pri volitvah. Pri zadnjih volitvah je vse glasovnice ravno ta nečistnik štemplal z Jarcem in Demšarjem. Zato ga pa naš župnik tako zagovarja. Menda je rekel proti neki osebi: To ni nič hudega, je le nekaj zunanega. Zakaj je pa hodila žena opisanega k župniku tožit in se jokati, da bi ji pomagal ga odvaditi te svinjarije. Med drugim pa ljudje tudi tako ugibljejo in sodijo, da je župnik sam največ kriv tega, ker naprej in naprej straši in vpije, kak greh je ženska in kako se je je treba ogibati, tudi na daeč na okrog. No, so si mislili ti, pravzaprav Peterc: z žensko se ne sme, je prevelik greh, se je treba

ločiti pa fantov. Tu se ni treba nič bati, nobenih nasledkov, če bi sodnije ne bilo, že prav nobenih. Res, ljudje, ki tako mislijo, imajo prav in ne dolže po nedolžnem fajmoštra kot krivca. On kakor tudi drugi duhovniki naj bi bili bolj ljubeznjivi, ne tako odurni, in naj bi ne obsojali vsake prave ljubezni med fantom in dekletom kot največji greh, pa bi se morda taka pohujšanja ne godila kot so se zdaj par let pri nas. In naj sodnijsko stvar izteče tako ali tako, da se je res godilo to, spričuje govorica med ljudmi, ki ni še le od včeraj. Priča tudi to, da se je Peterc, ko je slutil, da so mu na sledu, takoj zaletel k doktorju za pomoč. In tudi, da je fajmošter o vsem tem prej dobro vedel, o tem so ljudje do trdnega prepričani. Zakaj zdaj tako zagovarjanje celo v cerkvi. Seveda po njegovem se ni z nobeno žensko pečal, še s svojo ne. In to je veliko manj greh kakor pa, če uganja še take nenravne stvari s kakim fantom za kakim grmom. Res, kaj že cerkvi vse prav ne pride! Pravijo, da je vsem mati, vsem pravična, a kakor se vidi, tu pri nas ni tako. Lahko si velik grešnik, pa vendar ne grešiš. Po mnenju našega gospoda župnika je sloh tako. Ljudje pa mislijo drugače: pravijo, da bi bilo bolje biti brez petja v cerkvi kot da tak pohujšljivec celi fari še poje v cerkvi. Tudi mislijo, kar imajo več ali manj prav, da se cerkev oskrunja s tem in da bo moral škof, ko bo de zopet birma, nanovo blagosloviti. Nekaj je že na tem, a vse pa tudi ne. Škof, ko bo zvedel, kako vneto je ta prebiral in se na pamet učil njegove rdeče in druge bukvice, in bil s tem tudi zapeljan, bo gotovo župnikovih misli, da cerkev ni okužena in da je to že prav majhen greh pred onim, če se fant s kako mlado in lepo dekletu speča. Za predpust je pa nam to le prav prišlo, imamo vsaj že o čem govoriti.

g Iz Stare Oselice. »Slovenski Dom« je že večkrat poudarjal, da ni lepo, napadati posamezne osebe. Kar pa se godi pod klerikalno strahovlado, razburi najbolj mirno kri. Našega župnika že poznajo čitatelji »Slovenskega Doma«. Imamo tudi Marijino društvo. Po naključju mi je prišlo v roke mistificirano pismo, ki ga je pisala že bolj postarna Marijna devica nekemu dekletu, in sicer v takem tonu, da si najbolj razuzdani človek ne upa misliti, ali še kaj pisati. To so sadovi našega župnika. Ravnotako je naš župan čez vse oblasten človek, saj ga pozna vsa Poljanska dolina, kako se je bahal z občinskimi tisočaki. — Opozorjamo ga, naj neha, sicer pridemo z drugim gradivom na dan.

NOTRANJSKE NOVICE.

ii Zagorje na Pivki. Česar je polno sice, rado iz ust gre, tako je tudi moje srce polno našega blaženega župnika g. Baloha grdih obrekovanj in nesramnih napadov na mojega moža, ki je v vsem pošten in

dober gospodar, skrben oče svojih otrok, ki ni bil še ločen od svoje žene, ne od prve, kakor tudi ne od mene, kakor sem to že parkrat slišala od g. Baloha staršev. Prvi napad na mojega moža je bil dne 9. oktobra 1912 pri Balohovi beri. Takrat še ni vedel, da je moj mož liberalec. Takoj, ko je v hišo prišel, je bilo vse dobro; šel je k možu k čevljarskemu stolu, kjer je mož ravno šival čevlje, in rekel, kako njemu usnje in smola diši. Nato sem se jaz nasmehnila, pa mi je rekel župnik: Rejs, rejs! Potem obstane, se ozre okoli in vidi »Slovenski Dom«. Nič več mu ni dišalo ne usnje, ne smola, vsa hiša je bila v najhujšem smradu, da smo imeli že velik strah, da bo blagi župnik kar kronce pustil, da si potem tudi jaz zanje naročim »Slovenski Dom«. Pa je bil mož vendar dober; odložil je čevlji, vstal s stola in šel iz sobe v kuhinjo ter odštél kronce. Za zahvalo pa mi je rekel, da ne dobi odveze pri spovedi in tudi v hišo da ne pride obhajati. In res ni hotel priti v hišo, ko je mati od moža umrla nagle smrti. V nedeljo je še sama v cerkvi prejela sv. zakramente, v torek ob 4. zjutraj je pa umrla. Mislim pa, da smrt tudi pri njegovih pristajih ne bo izbirala. Drugi napad je bil, ko so priredili gasilci ples v »Gasilnem domu« v korist društva. Moj mož je šel točit pivo, kakor gre navadno k vsakemu plesu. To je njegov zaslužek, kakor župniku mašo brat. Pa je bil takoj v »Domoljubu«: Škalek, liberalec, komandira gasilno društvo. Tretji napad je bil na cesti. Z možem sva šla iz Knežaka, župnik pa v Knežak. Župniku je moj mož rekel: Mene pustite v miru, jaz sem pošten. Nato mu je župnik zabrusil: Ja, v žepu najbolj! Še imam dobra dela naštet, prišla bodo vsa na dan; če ni kaj resnice, pa ugovarjajte, toda s polnim imenom, kakor storim jaz!

Ivana Čopič, Zagorje na Pivki.

ZAGORSKE NOVICE.

zg Iz Zagorja ob Savi. V »Domoljubu« št. 5 se neki dopisnik zaletava v gosp. Jos. Zimmermanna glede oskrbe pokopališča, češ, gosp. Zimmermann še toliko ne skrbi, da bi sneg izkidal iz pokopališča; njemu je le edino na tem ležeče, kje se kupi rakev. Če se ne v njegovi trgovini, bi skoro ne dal prostora. — Iz celega dopisa zveni zlobno obrekovanje in obenem se hoče gosp. Zimmermanna z lažmi in zlobnim podtikanjem očrnuti, a tukaj se je dopisnik »Domoljuba« korenito urezal, ker mi predobro poznamo razmere, katere so vladale svoj čas na pokopališču, namreč takrat, ko je še vladala klerikalno-nemčurska klika. — Gospod Zimmermann je prevzel pokopališče v takem stanju, da si ob najlepšem vremenu gazil do gležnjev blato in poleg tega skoro suho blagajno. — Danes pa je zagorsko pokopališče enako mestnemu in poleg tega še lepo pre-

moženje v blagajni. — Torej gosp. dopisnik, vprašajte raje preje svoje pristaše in potem kaj pišite, da se ne boste osmešili.

OSTALI SLOVENSKI KRAJI.

o Z Goriškega. Boga je videl. Vesel je priletel domov zvečer mladi Tonček in materi klical: »Mati, mati, boga sem vide!« — »Kje pa?« ga vpraša mati. »Pod oknom naše Maričke. Rdeč nos je imel in črno suknjo, pa po oknu je ropotal.« — »Ne govori tako, ljubi otrok, ko to ni res; saj bogovi ne vasujejo.« — »Res je res, mati. Ko sem za oglom poslušal, mu je naša Marička odprla okno in rekla: Moj ljubi bog, ne delajte tega škandala! Kaj vas je prijel. Pobegnite, moj bog, da naju ne zasačijo ljudje.« — »O, hudič naj vzame kaplana!« — »Kaplan, fejest poba, ima rad punce: zavrne junak.« — Farju je zaušnico dal neki fant pri Sv. Luciji ob Soči, ker je oblastno nekaj šaril in razmetaval po Ljudski knjižnici. Fant je dobro preudaril svoj posel in sedaj hoče pijani fajmošter počiti od jeze, ker ga ne more tožiti. Tako je prav! — Goriški »Nori Čas« hoče imeti svoje slepce v temi, da lahko potvarja. — Goriški župniki in kaplani norijo proti »tango« plesu. To je nesramno, da morajo biti punce samo po farovžih, kjer vsi skupaj zabavljajo čez liberalce. Razširjajte »Slov. Dom« posvod. Tak list potrebujemo tudi na Goriškem, da odklenka za vselej farovškemu gospodstvu.

o Zima v gorah. Ta teden je začel tukaj naletavati sneg. Padlo ga je precej. Vendar se promet prosto giblje. Mraz je, da hoče vse popokati.

o Iz Tolmina. Tukaj je neki hud kaplan — ki krade čast poštenim ljudem. Če bi se ponavljalo, ga slečemo pred javnostjo. — Goriški škof je izdal okrožnico, v kateri prepoveduje duhovnikom brati ali pisariti v starostrujarski glasili »Gorico« ali »Primorski List«. To je med prebivalci vseh slojev vzbudilo pozornost, če se mu ne meša. Seveda, če bi znorel, zažene vsa klerikalna druhal: liberalci so krivi! — Goriški deželni zbor je sklican na dan 4. februarja t. l. — Laški vohun. V Gorici so aretirali nekega Gasperaza, ki je volunil v prid Italiji. Izročili so ga okrožnemu sodišču. — Požar v Gorici. Dne 29. januarja zjutraj je izbruhnil požar v delavnici L. Breščaka. Ogenj so komaj zadušili. Škoda se ceni na 21.000 K in je krita z zavarovalnino. — Istrski poslanec Pangerc je baje odložil svoj mandat. Vzrok je neka poneverba, ki znaša 60.000 K. — Kmeta preklinjajo goriški klerikalci, češ, mi in samo mi, vse naj gre po farovski komandi. Res, zdaj s farji preklinjamo Gregorčiča in njegove trabante. O ironija! — Kako se nagiba človeški temperament! — Časi se spreminjajo in naši značaji z njimi. Pa vse to se nam zdi neumljivo. Bombe, na-

merjene na kmete, se razpočijo na njih glavah, pa je dovolj.

o Sveti nauk. Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho. Spotoma pade med razbojnike, ki ga oropajo in pobijejo. Pride po tisti poti človek, ga vidi in odide. Pride drug človek, stori isto. Zadnji pa pride njegov velik sovražnik in ga reši smrti. Ali se va držijo tega duhovniki? Ne, nikdar! — Sebičneži. Nekega duhovnika je kmet v Tolminu naprosil, da mu napravi prošnjo na davčno oblast. Zaračunal mu je 15 K, obenem ga svaril pred liberalnimi zakotnimi pisarji. Ali ni to odrtija! Kar bi drug naredil za dve kroni, pa računa duhovnik 15 kron! O, vi slepci!

GOSPODARSTVO.

O sajenju sadnega drevja.

(Konec.)

Kot že omenjeno, se mora postaviti v jamo, predno se jo zasuje, kol. Potem damo na severno stran kola majhen kup dobre zemlje, tako da bo gledala malo iz jame. Nato postavimo nanj drevo, katerega razvrstimo njegove korenine poševno navzdol.

Za sajenje sta potrebni dve osebi. Prva drži drevo, druga pa z rokami korenine pravilno uravnava in jih razprostira na vse strani ter jih zasiplje z dobro prstjo, tako da ne ostane prav nič praznega prostora, ne med, kakor tudi ne pod koreninami, kajti prazni prostori povzročijo plesnobo in gnitje korenin. Zato se mora pri sajenju zemlja tudi dobro poteptati, da se vsi prostori napolnijo. Navada je, da se pri sajenju drevo trese, kar pa ni prav, ker potem pridejo korenine zopet iz tiste jege, v katero smo jih poprej uravnali. — Zato je delati pri koreninah le z rokami. Gledati je posebno na to, da se da vrh korenin dobro prst, potem pa šele zasuje s tisto prstjo, katero smo zadnje izkopal iz jame. S to zemljo se napravi okoli drevesa do kakih 20 cm visok in 1 do poldrug meter širok **drevesni kolobar**, ki naj bo tako narejen, da ima v sredi kotlino, da se potem deževnica proč ne odtaka. Dobro je tudi pri sajenju drevo močno zaliti. Ako pa je po sajenju suho vreme, pa je sploh večkrat treba zalivati.

Svariti pa je kar najbolj pred preglobokim sajenjem, kar se pri nas še pogostokrat vrši, kar je največkrat tudi vzrok, da drevo začne bolehati in ne rodi. Glede globokosti sajenja je meniti, da mora biti drevo vsajeno ravno tako groboko, kot je raslo poprej v drevesnici.

Končno je drevo privezati še h kolu, in sicer le začasno (provizorično) z vrbo, ker se zemlja vseda, da nam drevo ne obvisi na kolu, ker potem bi bil lahko ves naš trud zastonj. Šele, ko se je zemlja popolnoma posedla, ga je povezati trdno, kar se stori navadno s slamo v podobi

osmice. Konec vezi se pa z vrbo h kolu priveže. Odločno pa je svariti pred rabo žice za vezi, ker se preveč zareže v drevo, kar lahko mnogo škoduje.

Končno bodi omenjeno, da je tudi potem skrbeti za drevo, ko je vsajeno. Kake tri ali štiri leta mu je obrezavati krono, da napravi lepo obliko. Sploh pa moramo tudi pozneje skrbeti zanj, ne pa samo pri saditvi.

Toliko sem se namenil, da napišem našim gospodarjem o saditvi. Ako bodo imele te vrstice le količkaj uspeha, je moj namen dosežen.

Pridelovanje lucerne.

Lucerna ali nemška detelja je v naših krajih povsod že dobro znana krmska rastlina, ki nam daje največ in tudi najboljše zelene ali suhe krme. Ta detelja nam poleg tega da tudi najbolj zdravo krmo in trpi tudi do deset let na eni njivi, ako ji dobro střežemo in nam daje spomladi tudi najzgodnejšo zeleno krmo.

Lucerna ima globoke in močne korenine, včasih tudi do 2 m dolge. Zato potrebuje globoko in rodovitno zemljo, da more dobro uspevati. Stalne mokrete ne trpi, pa tudi v pesku ne more uspevati. Najbolj ji ugaja srednjetežka in ilovnata zemlja. Kar pa se tiče podnebja, pa ji pri nas povsod ugaja. Najboljše pa nam uspeva, če jo pridelujemo po močno pognojnih okopavinah. Na njivi jo pustimo toliko časa, dokler nam daje dovoljno košnje.

Če hočemo, da nam bo dala ta detelja dobre pridelke, ji moramo zemljo dobro obdelati in sicer predvsem dobro očistiti plevela in dobro pognojiti. Sejemo jo spomladi in sicer jo je vedno bolje sejati nekoliko bolj pozno, ko se je zemlja nekoliko ogrela. Navadno jo sejemo pri nas med oves ali ječmen, pa tudi kar samo. Ako jo sejemo med žito, je treba gledati na to, da sejemo žito zelo na redko in moramo potem žito pokositi zeleno, ker nam potem ako ga pustimo zoreti vsled morebitnega poganja vso lucerno lahko pokonča. Pri setvi sami pa je gledati posebno na to, da sejemo vedno dobro seme, ki je popolnoma očiščeno in kaljivo. Sejati pa jo moramo zelo na gosto; na hektar se porabi 30 do 40 kg semena, katerega se mora plitvo zavleči.

Lucerna nam daje na leto največ košenj. Pri košnji pa je gledati posebno na to, da jo pravočasno kosimo, da nam preveč ne oleseni. Navadno se pridelava na hektaru v 4 do 5 košnjah do 100 kvintalov suhe krme, v dobrih razmerah pa tudi več.

Ako hočemo, da nam lucerna dolgo časa ostane dobra, pa ji moramo tudi dobro streči, ker drugače ne moremo pričakovati dobrih pridelkov. Navadno se jo mora vsako drugo leto dobro pognojiti in vsako spomlad dobro prebrantati.

V splošnem pa je vedno gledati na to, da lucerno porablamo kar mogoče za ze-

leno krmo, za kar nam zelo veliko odleže. Za krmo pa jo moramo začeti zgodaj kositi, da nam preveč ne odraste, ker med tem, da pridemo s košnjo na drugi konec njive, jo že na prvem zopet lahko kosimo. Če smo jo pričeli zgodaj kositi, nam da tudi pet košenj na leto. Ako pa se jo hoče porabljeti za suho krmo, pa jo moramo pričeti kositi takrat, ko prične cveteti, ker le takrat pridelamo dobro suho krmo.

Nekaj o špargljih.

Ta zelo dragocena rastlina je pri nas še jako malo znana. Smelo lahko trdim, da je večini našega kmečkega ljudstva na Kranjskem še skoro nepoznana. Pridelujejo jo pač v mali meri smpatja nekateri posestniki, zlasti v ljubljanski okolici, a to v tako majhni meri, da to niti v poštev ne pride. Pač pa pridelujejo špargelj v večji meri na Goriškem, to posebno v okolici Gorice, kjer dobijo zanj lepe denarce, ali dobili bi lahko še mnogo več, če bi ga pridelovali po novem načinu.

Špargelj je zelenjadna rastlina, ki pa ni za navadno kmečko mizo, pač pa za gosposko, ker se jo vsled svoje priljubljenosti in dobrote zelo drago plačuje. Vsled tega bi bilo želeti, da bi tudi pri nas na Kranjskem pričeli v večji meri pridelovati to rastlino. Pisci teh vrstic je znano pridelovanje šparglja, s katerim se je imel priliko že sam pečati, na Koroškem v okolici Št. Vida. Tam se prideluje posebno fine šparglje, ki zelo slovijo in se jih pošilja zelo daleč naokoli po najboljših hotelih in najboljšim družinam. Pridelujejo tam šparglje v tako veliki meri, da dobijo zanje nekateri tudi po več stotakov. Lastnik špargljevega nasada, pri katerem se je pisec teh vrstic imel priliko prepričati o dobičkanosti tega pridelovanja, je dobil kako leto tudi čez 1000 kron za prodane šparglje. Prodaja se tam navadne šparglje po 1 K 40 v do 1 K 60 v kilogram, fine, lepe in izbrane, debele, takoimenovane »solo« šparglje pa po 2 K kilogram. Na Goriškem pa jih prodajajo po 60 v do 1 K kilogram. To pa samo raditega, ker tam pridelani šparglji nimajo cene vsled napačnega pridelovanja.

V naslednjem hočem popisati nekoliko pridelovanje šparglja, posebno tako kot delajo na Koroškem.

Glavna stvar za pridelovanje šparglja je to, da se ima na razpolago rahlo in najboljše proti solncu, tedaj proti jugu obrnjeno zemljo. Čim rahlejša je zemlja, tem boljše nam špargelj uspeva. Predno se hoče napraviti špargljev nasad, je postopati tako: Zemljo se v jeseni prekoplje (prerigola) kakih 60 do 80 cm globoko. Svet ostane čez zimo v kepah in neporavnan, da se razzebe. Med prekopavanjem zemlje se zmeša med zemljo star strohnen les, hlevski gnoj in pa sploh vsakovrstne odpadke, kar je treba dobro zmešati z zemljo. Spomladi pa, ko se je zemlja nekoliko

osušila, da se lahko obdeluje, pa se prične s sajenjem, za kar se porablja navadno dveletne špargljeve sadike. Vse delo se takole vrši: Najprej se svet lepo zravna (splanira) in potem se določi vrste, katere so po 1 m narazen. Potem se po teh vrstah skopljejo kake 30 cm široki in ravno tako globoki jarki. V jarke je nasuti drobnega komposta ali vsaj fine prsti zelo na debelo, nakar se vsadi nanj, to kakih 40 do 50 cm narazen špargljeve sadike, katerim se korenine lepo razprostro in zasuje z dobro prstjo ali kompostom tako, da se napravi male hribčke. Kot rečeno, se vsadi na vsakih 40 do 50 cm eno sadiko, ako so pa slabe, pa tudi po dve. Zasuti se sme k večjem 15 do 20 cm, ne pa več, ker potem lahko ne požene vselej. Tako je saditev gotova. Na vrh teh hribčkov pa se natrosi nekaj hlevskega gnoja. Poletu pa se mora ta prostor držati čist; med vrstami pa se lahko prideluje tudi kako drugo zelenjavo, solato, kolerabe itd. V jeseni se čez poletje zrastle steblovje kakih 10 cm visoko pokosi in zopet natrosi na vrh hribčkov gnoja, katerega se spomladi pograbi na strani hribčka in z zemljo razsue. Seveda je treba držati prostor čist od plevela in v jeseni zopet tako storiti kot lani, kar je delati leto za letom. Šele tretje leto po nasaditvi se sme pričeti z rezanjem špargljev. Tako napravljen špargljev nasad trpi tudi nad 20 let. Rezati je šparglje vsako jutro. Ako kak grm izumre, ga je nadomestiti z novim.

Na ta način se špargelj dolgo časa lahko obdeluje in se lahko dobi mnogo zanje. Navadno nam njiva, na kateri imamo špargelj, prinese še enkrat toliko kot kak drug pridelek. Sadike se najlažje kupi pri vrtnarjih ali pa se jih tudi lahko doma pridelava. Rezati pa smemo pričeti šparglje šele v tretjem letu, pa ne dalj kot do konca rožnika, da nam preveč ne oslabe. Da je imeti prostor od plevela vedno čist, je umljivo.

Seveda za špargelj tudi ne bo prišel kupec na dom, pač pa je treba inserirati po dobrih in razširjenih časopisih, najboljše dnevnikih in tednikih, katere bere mnogo ljudi, kar se posebno dobro splača. In če potem naročniku postrežemo z dobrim blagom, se bo potem še mnogokrat oglašil, ako pa mu damo slabo blago, pa ne bomo slišali več o njem, saj naročil ne bo nobenih več.

Toliko se mi je zdelo potrebno spregovoriti o tem. Kdor bi o tej stvari morda želel zvedeti kaj več, dobi lahko potom uredništva tozadevna pojasnila.

LISTEK.

Cigan.

(Dalje.)

»Zdaj se hočeva pobližje seznaniti, ko sva v tako čudnih in romantičnih okolnostih postala prijatelja. Sicer so imena

postranskega pomena, vendar so potrebna med ljudmi. Moje ime je Evgen Šamon. Moji starši so mi zgodaj umrli, a vendar nisem postal uboga sirota, kajti moj stric Klavdij Šamon me je vzel za svojega in me dal tudi študirati. Študije sem sedaj dovršil, čeprav sem ves čas veselo živel, ker mi je dal dobri stric vedno dovolj denarja. Stric Klavdij je bil poprej trgovec in živi sedaj v Bernevilu na holandski meji kot zelo bogat zasebnik in jaz sem njegov dedič.«

»To je izvrstna lastnost,« je smehljaje rekel tujec, »in zato vam želim srečo za tako prijetno bodočnost.«

»Se mi prav nič ne mudi,« je zaklical študent, »strica ljubim kot očeta, kakor je tudi zame bil in radodaren je tudi dovolj, da mi ni treba misliti na dedščino. Študije sem tukaj dovršil in moj stric mi bo omogočil, da bom postal odvetnik v Bernevilu. Eden njegovih prijateljev hoče namreč odvetništvo opustiti in je čakal le še toliko, da sem napravil izpite in da se pri njem še malo izurim. Že v par dneh se vrnem domov. Danes sem se poslovil od veselega življenja in veselih prijateljev, toda moj namen ni, da bi s tem odložil vse mladostno veselje. Tudi v svojem resnem poklicu bom ostal vesel in dobre volje. Trudil se bom, da postanem dober odvetnik in komaj čakam, da dobim kakšen zamotan kazenski slučaj, da bom mogel kakega nedolžnega rešiti. Kaj takega mi bo pripravilo največ veselja in ponosa, toda to je prihodnost, ki leži še v negotovosti; za zdaj se veselim, da zopet vidim svoje rojstno mesto, dobrega strica Klavdija in malo sestrično Margo, ki je bila še napol otrok, ko sem pred tremi leti odšel in je sedaj najbrže že dorasla deklica.«

»Aha — sestrična? Stric ima torej hčer in ta zavzema gotovo svoje mesto v vaših načrtih bodočnosti?« je vprašal tujec ter se dobrovoljno nasmehljaj.

»Ni ravno tako,« je odkrito odgovoril Evgen. Mala Marga je hči oddaljenega sorodnika mojega strica, in sicer njegove žene, s katero ni imel otrok. Stric skrbi za gospo Belarjevo in njeno hčer, s katero pravzaprav nisem nič v sorodu. V mladosti sva se igrala skupaj; kako bo sedaj, še ne vem. Še vedno živim od dneva do dneva in doslej še nisem bil nezadovoljen s svojo usodo. S tem sem vam povedal zgodovino svojega življenja in svoje rodbine. Ni veliko, zato pa pričakujem od prihodnosti več, zlasti če boste stali vi ob moji strani.«

Stisnil je roko svojemu gostu in ga vprašujoče ogledal.

Tujec je vzdihnil in trpko rekel:

»Kar ste mi o svojem življenju povedali, je res malo, toda tudi pomladno jutro ne nudi več kot vonj in luč in nado na lep dan. Mladost mojega življenja je bila pa vsa v megli in komaj še vem, če smem računati na kakšno veselo bodočnost.

Ime mi je Miran Valenta. Moj oče je

bil najemnik pristave grofa Rinkurta blizu Remsa. Zaljubil se je v mlado ciganko, v lepo Mardeno, kakor so jo ljudje imenovali. Iz ljubezni do njega je zapustila cigansko četo, s katero je okrog hodila in ji pridobivala zaslužek z lepimi plesi k tamburinu, s pesmimi na harfo in z vedeževanjem iz roke. Moj oče, ki je bil precej premožen, je rojake svoje ljubljenske bogato odškodoval za izgubo. Lepa Mardena je postala njegova žena in moja mati. Kljub neenakosti njih narave in vzgoje sta se vedno ljubila in kot otrok sem videl, kako vdano je ljubila moja mati resnega očeta, kako srečen je bil moj oče, če je slišal njen vesel smeh in njene mehke, v srce segajoče pesmi. Mati je storila vse, da se je uživala v tiho in delavno življenje novega doma; to se ji je posrečilo. Bila je vzor pridne, skrbne in varčne gospodinje. Sosedje kakor tudi hlapci in dekle so jo ljubili in spoštovali, — le sorodniki mojega očeta so jo vedno sovražili, ker mu niso mogli odpustiti, da je vzel tujo ciganko, o kateri ni nihče vedel, odkod je prišla, v svoj dom in rodbino. Nekaj skrivnostne romantike potujočega naroda, iz katerega je prišla, je pa vendar ostalo v nji. Večkrat, ko je z menoj hodila po polju in grmovju, mi je pravila o svoji otroški dobi, o svojem potovanju skozi gozdove in pustinje, naučila me je spoznavati zelišča in njihov lastnosti; v poletnih večerih mi je imenovala zvezde s čudnimi tujimi imeni, učila me je čitati pisavo nebesnih znamenj in kako so zvezde v zvezi z usodami ljudi ter vplivajo na njih celo življenje. In jaz sem jo razumel, čeprav je oče smehljaje kimal k njenim besedam. Da mi je bilo vse razumljivo, kar mi je mati pravila, je bila vzrok kri, ki mi je podedovana od matere tekla po žilah, zato sem se tudi vse naučil. Predno sem še poznal kakšno črko, sem že znal v zvezdah brati, razločevati njih različno svetlobo in z ostrim očesom spoznavati sence, ki so padale od njih žarkov na ljudi. Tudi fine čute ciganov sem od nje podedoval. Vsakega sem lahko spoznal na njegovem posebnem vonju, lahko sem občutil, če je kak človek meni ali mojim prijateljem prijateljsko ali sovražno naklonjen, če bo srečno ali nesrečno vplival na mojo usodo — tudi danes mi je ta dar ostal, — tako sem videl v zvezdah, da se mi bo nekaj čudnega prigodilo, ko sem se danes zvečer v bulonskem gozdiču izprehajal. Bolj nego premišljevanje in namen me je čudni nagon, ki se mi kakor povelje notranjega glasu pojavi, pripeljal na pot, po kateri ste šli pred menoj.

»Torej govori ta notranji glas ugodno zame,« je veselo vzkliknil Evgen, »torej čutite, da sta najini usodi v srečni zvezi med seboj?«

Miran ga je sanjavo pogledal.

»Ne vem,« je rekel. »Sicer čutim, da si nisva sovražna, da se zvezde, ki vladajo najino življenje, tesno dotikajo na svojih

potih, — toda vidim tudi, kako nastopajo črne sence, kakor temni grozeči oblaki in križajo pota najinih zvezd. Jasno mi sicer to ni, še manj, kaj prinaša prihodnost, toda skoro se mi zdi kakor bi ležala v najini prihodnosti skupna nesreča, ki nosi v sebi smrt in pogubo, kakor oblak strelo in nevihto.«

»No,« je zaklical Evgen, »brez nesreče ne živi noben človek, toda če je nama skupaj namenjena, se je še manj bojim. Boljšega orožja zoper nesrečo ni, kakor pogumno in zvesto prijateljstvo. In prijatelja hočeva biti in ostati, kaj ne?«

Stisnil je Miranu roko in ta mu je odgovoril:

»Skoro se mi zdi, da mora tako biti, kakor da bi se že dolgo poznala in nič več ne ločila. Toda poslušajte moje življenje do konca. Moja lepa, ljuba mati je umrla, ko sem bil deset let star. Oče je hotel, da moram študirati, zato sem obiskoval gimnazijo. Učenje je potolažilo mojo žalost, napredoval sem dobro in v nekaj letih sem bil tako daleč, da bi lahko napravil izpit za vseučilišče. Poklica si še nisem izbral; oče je hotel, naj se vsega naučim, kar se je mogoče učiti in naj se potem odločim. Toda usoda je hotela drugače. Moj oče ni mogel preboleti izgube svoje Mardene, moje ljube, lepe matere. Bolehal je bolj in bolj in umrl, ko sem hotel iti na vseučilišče. Zapustil je premoženje, ki sicer ni bilo prav veliko, a bi vendar zadostovalo za moje potrebe. Za varuha so mi določili očetovega brata, ki je bil izmed vseh sorodnikov najbolj hud, da se je oče oženil s ciganko. Upravljal je tudi moje premoženje in me takoj vzel iz gimnazije, češ, da je učenje nepotrebno opravilo, ki je dobro le za lene sanjače, kakor sem jaz. Ukazal mi je, da moram opravljati kmečka dela, ki jih nisem razumel in sploh z menoj delal kakor s hlapcem. Zelo sem trpel od tega poniževanja in sovraštva, ki mi ga je stric očitno kazal. Naposled nisem mogel več tega prenašati, postal sem uporen in neubogljiv. Hotel sem iti v širni svet, kajti nikjer nisem bil bolj sam in tuj kot tu, kjer bi moral biti moj dom. Vprašal sem strica po dedščini, toda ta se je le norčeval. Tedaj sem vzel rojstni list in izpričevala in sem odšel. V nekem večjem mestu sem prišel v cirkus. Imel sem najbrže od svoje ciganske krvi to lastnost, da sem bil v vseh telesnih vajah izredno uren.

(Dalje prihodnjic.)

Ognjeniki. Peklenski ogenj.

Fr. Pir c.

Kaj so ognjeniki? Po odgovor na to vprašanje moramo iti daleč nazaj, morda več milijard, gotovo pa več milijonov let. Pravzaprav bi moral iti prav tja do začetka tistega naravnega razvoja vseh svetov, ki ga navadno imenujemo stvarjenje sveta. Torej še v tisto dobo nazaj, ko so po

neskončnem prostoru, po katerem se danes giblje in suče in kroži milijarde solnčnih in zvezdnih teles, vse njih prvine ali prasnovi plavale v podobi zredčenih plinov, ko na tem prostoru, katerega le brezkončnost more objeti, ni bilo še nič drugega, kakor gosta plinasta megla, iz katere so se vsled združevanja in odbijanja posameznih prvinskih elementov porajali prvi začetki današnjih solnčnih svetov in iz katerih so se izločili manjši svetovi, med njimi tudi naša zemlja. Ampak pri tem procesu svetov bi se z ozirom na omejeni prostor predolgo zamudili. Naj zadostuje, da si vsaj mimogrede ogledamo porod naše zemlje. To moramo storiti, zakaj v njenem porodu najdemo tudi povod življenja današnjih ognjenikov, oziroma ognjenikov sploh.

Mislimo si pred seboj velikansko, skozinsko razbeljeno plinavo kroglo — naše solnce. Ta krogla je morala biti v prvotnem stanju zares velikanska, kajti še danes, ko je pred davnimi milijoni leti bilo iz solnčne kroglice porojenih osem današnjih planetov in nebroj manjših nebesnih teles, imenovanih planetoidov in seveda tudi naša zemlja in mesec, znaša premer solнца 1,394.000 km, je torej blizu 109krat večji od premera naše zemlje. Ali da razločneje pojasnim: 1,284.000 takih krogel kot je zdaj naša zemlja, bi napolnilo tisti prostor, ki ga zdaj zavzema snov (materija) solнца.

Iz te velikanske kroglice se je med drugimi svetovi izločila tudi naša zemlja. Bila je kot njena mati — solnce izprva razbeljena plinova krogla. Prostor, v katerem je pričela svoje samostalno življenje, pa je bil silno mrzel. Hote ali nehote, je morala oddajati svojo vročino okolišu tega ledenomrzlega prostora. To pa ni moglo ostati brez posledic za razbeljeno kroglo. Ohladila se je v toliko, da je iz razbeljene plinove kroglice nastala ognjenotekoča. Toda tudi na to stanje je vplival mrzel svetovni prostor. Saj nas vsakdanje izkušnje zlasti po zimi uče, kako še tako razbeljena peč polagoma izpuhteva svojo toploto. Prišel je čas, ko se je žareča tekoča krogla morala na površju ohladiti. Teško raztopljive kemiške spojine (n. pr. kremenokisla galunina) so se začele sesedati. Med njimi se je pa vedno naraščajočemu ohlajevanju pričela delati izprva tanka skorja ali škrap. (Vzemimo vzgled iz vsakdanjega življenja: Če postavite jed od ognja na hladnejši prostor, zapazite kmalu zgoraj se delati lahko skorjo, ki je kmalu ohlajena, dočim je pod njo jed še močno vroča).

Tak je bil začetek zemeljske skorje ali tal. Ta skorja je zabranjevala neposredni vpliv notranjega ognja na razne parne tvarine, ki so v podobi plinov še plavale v ozračju, predvsem pa voda, ki je takrat še ni bilo na zemlji, nego je plavala v podobi pare še visoko v ozračju. Začel se je tisti naravni proces, ki ga vidimo še danes: pare v zraku so se izpre-

menile v vodo. Ko pa je prišlo že tako daleč, da se je voda izločila iz parov, je šlo ohlajenje spodaj še vedno ognjene zemlje hitreje naprej. Zdaj šele je za zemljo, kakor je danes, prišel čas pravega poroda. Ker si ne smemo misliti, da se je začetek zemeljske skorje po vsej današnji zemlji enakomerno in ob istem času izvršil (ker tudi snovi, ki so to prvo skorjo tvorile, niso bile povsod enako razdeljene), si tudi ne smemo predstavljati, da se je proces izločitve vode iz parov po vsej zemlji ob istem času in enakomerno izvršil. Voda se je mogla le na istem delu zemlje izločiti, koder je bila zemeljska skorja že dovolj ohlajena, ker sicer bi iz preveč vroče skorje izpuhtevala toplota vodo zopet izpremenila v pare, še predno bi bila voda dosegla njeno bližino. Zato pa je tam, koder se je skorja dovolj ohladila, nastal pravcati »vesoljni potop« — nastalo je prvo morje. Ali brez posledic pa prvo na zemljo padla voda ni mogla ostati tudi za one dele, ki za ta proces še niso bili dovolj ohlajeni. Učinek je moral biti strašanski, zakaj to je bil prvi grozoviti boj med ognjem in vodo. Dva, še danes najhujša sovražnika sta prvič trčila skupaj. Le v malem primeru si morejo strahoto tega prvega boja predstavljati tisti, ki so tako srečni, (časih pa tudi zelo nesrečni), da dandanes opazujejo povod ognjenikov izpod ogromne množine morske vode. Ali o tem izpregovorimo pozneje.

To je vse lepo, bo rekel kdo izmed bralcev, ampak do sedaj nam ta človek še prav nič ni povedal, kako so nastali ognjeniki. Do sedaj smo samo slišali, kako je po mnenju francoskega učenjaka Laplace (izgovori Laplas) najbrže nastala zemlja. Kaj pa z ognjeniki?

Prijatelj, nič se ne razburjaj! Ravno v porodu zemlje in sploh vseh drugih svetov, je obenem vtelesen tudi povod ognjenikov. Ogenj in voda sta oče in mati naše

zemlje, pa tudi ognjenikov. Ali še razločneje povedano: Ognjeniki niso nič drugega, kakor globoko pod današnjim zemeljskim površjem v posameznih votlinah prostorih ohranjeni ostanki nekdanje ognjeteke naše zemlje. Ognjeniki so še danes žive priče, da je zemlja prvotno bila ognjenožareča plinova krogla, ki se je spričo ledenomrzlega prostora, v katerem je začela in nadaljevala svojo pot okoli solnca, od površja navzdol polagoma ohladila. Globočine, iz katerih bruhajo ognjeniki, pa so tudi priče, da je napačno misliti, da je samo jedro ali središče naše zemlje še dandanes ognjeno žareče, češ, da se je vpliv ohlajevanja površja zemlje šele proti središču ustavil. Prihodnjic napravimo — seveda le v duhu — malo potovanje v globočine zemlje in te da se bomo z naravo ognjenikov še bližje seznanili.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Listnica uredništva.

Dopisov brez podpisa ne priobčimo.
— G. Jos. Bl. v Clevelandu: Rade volje objavimo zanimive novice, le pišite!

Dober zajtrk

Oldřich Vitaček, Praga-Karlín št. 204. odd. 18.

samo z našo žitno kavo. Zaračunamo v platnenih vrečkah po 5 kg K 4.—. Da se pa prav posebno ohrani, jo pošljemo pri prvem naročilu v lepo okrašeni pločevinasti škatli (imitacija starega srebra kakor na poleg stoječi sliki) v skupni teži 5 kg za K 4.50. Poštnino plačamo sami. V teh škatljah ohrani kava cele mesece svoj izborni okus.

S tihim korakom,

da komaj zapazimo, se pogosto priplazi nesreča. Zaupajoč svoji zdravi življenjski moči, tega izpočetka niti ne smatramo za tako resno. Mislimo, da izgine samo od sebe. Medtem pa narašča bolj in bolj, in ko se domislamo, da bi kaj ukrenili proti temu, je že silno naraslo in primanjkuje nam moči za branitev svojega zdravja. Prav posebno velja to za prehlajenje, ki se tako rado prenese na prsi in se javlja s tesnobo

v prsih, zbadanjem v plečih, hropečo sapo in draženjem h kašlju in bog ve s čim vse še. Ako pravočasno rabimo Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsafluid« se te nadloge kmalu rešimo.

O tem smo se sami pogosto prepričali in tudi mnogi zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z zn. »Elsafluid«. Gospod dr. Josip Estmeister, Wildenau, p. Aspach, piše, da Fellerjev fluid pri vsak dan nastopajočih motitvah zdravja služi izbornu. Gosp. dr. Kittel, Kralj. Vinograd, piše, da je v svoji praksi porabljal Fellerjev fluid že več let z izbornim

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Jajca za nasad!

Perutnina čiste elitne rase:

Rumene Orpingtonke 15 kom. K 6
Bele Wyandottos 15 kom. . . . . 5—8
Bele Minorke 15 kom. . . . . 6—8
Rumene Orpingtonke (angl. import) 12 kom. . . . . 12—24
Piščanci po dogovoru!

Cene izključljivo poštnine in stroškov. Na vsako vprašanje odgovarjam, ako se pošlje znamka za odgovor. 13

R. Weidl, Djakovo (Hrvatska).

Končno se je našlo najboljšje v svetovni industriji za žepne ure.

Žepna ura, fina elegantna ploščata, iz doublezлата, odlikovana znamka se dobi za K 4.90 — Ta ura ima fino kolesje na sidro in se navija vsakih 36. ur. Ura je 18-karatna. Jamči se za uro štiri leta. — Ura stane K 4.90, če se naročita dve uri, staneta samo 9 kron. Vsaki uri se doda lepa elegantna šatulja ženske ure podobnega modela, elegantno izdelane, prodajam po K 5.80.

Tudi imam v zalogi krasne srebrne ure z dvema pokrovcema in različnimi umetniškimi okraski po K 6.—. Vsak riziko je izključen, v slučaju, da blago ne ugaaja, vrnem denar ali zamenjam blago. Pošiljam naročila z obratno pošto. Ceniki na zahtevo zastoj!

Jgnacij Cypres, v Krakovu, Szewska c. 13/453.

Moški in ženske, ki so pri

boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84
(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikom. 94

uspehom in prav tako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri trpljenju vsled prehlajenja, pri vseh vrst bolečinah se izkazuje za izbornega pomočnika in bi ga naši bralci morali vedno imeti pri hiši, ker 12 steklenic stane samo 5 K franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa kroglice«, 6 škatlic za 4 krone, naj bi vsi naši bralci za varstvo proti želodčnim težavam, zagatnju itd. naročili pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško).

..... ci.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2., lastna hiša.

Obretnuje vlogé na knjižloé s $4\frac{3}{4}\%$ v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vse tuji denar. Promet na leto óez 1400 millionov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	00	1	24
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	3	00	3	20
1 " masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	60	1	80
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	76	1	94
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	00	0	—
1 jajce . . .	—	11	—	0
1 l mleka . . .	—	20	—	00
1 " " posnetega . . .	—	08	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	30	3	60
1 piščanec . . .	1	40	0	00
1 golob . . .	—	40	—	00
1 raca . . .	3	10	0	—
1 gos . . .	7	60	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	37	00	—	—
100 " " " " 1 . . .	36	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 3 . . .	34	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	81	40	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	30	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	50	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	52	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	48	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	24	—	—
1 " graha . . .	—	20	—	—
1 " leče . . .	—	38	—	—
1 " kaše . . .	—	30	—	—
1 " ričeta . . .	—	26	—	—
100 kg pšenice . . .	23	—	—	—
100 " rži . . .	19	00	—	—
100 " ječmena . . .	17	00	—	—
100 " ovsa . . .	18	50	—	—
100 " ajde . . .	24	50	—	—
100 " prosa belega . . .	28	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	00	—	—
100 " koruze 1913 . . .	16	00	—	—
100 " činkvantina . . .	21	00	—	—
100 " krompirja . . .	4	50	5	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 11 do 12 K.
Cena mehkeemu les 7— do 8— K.

Trg za seno slamo, in stolja.

Na trgu je bilo

voz sena	5	—	8	00
" slame	4	—	6	00
" stelje	0	00	0	—
" detelja	0	00	0	—

Pozor!**Pozor!****50.000 parov čevljev.****4 pari čevljev za samo 9 kron.**

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila, sem bil pooblaščen velik oddelek čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. Prodajam torej vsakomur: **2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove**, usnje rjavo ali črno, galoširano, z močno zbitimi usnjatimi podplati, velecleg, najnovejša fazona, velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo 9 kron. Razpošilja po povzetju

J. GELB, izvoz čevljev, Novi Sandec, Galicija št. 123. 14

:: Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. ::

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 31. januarja 1914.

Dunaj: 37, 36, 19, 46, 34.

Dvignjene v sredo, dne 4. februarja 1914.

Gradec: 59, 57, 18, 35, 83.

Brno: 61, 7, 3, 66, 76.

Sukno

za moške obleke v največji izbiri pri

Lenasi & Gerkman,
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

Ženske pri motivityh (zastajanju krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijetno zauživalno, preizkušeno zamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske neprilike izključene. 94

Najboljši češki nakupni vir.

S. Benisch

Ceno posteljno perje:

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg vefelnege, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivoga 6 K; 7 K; belega, finega 10 K, najlinejti prani puh 12 K.— Kdor vzame 5 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stnovitnim puhastim posteljinim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; zglavniki 8 K, 3 K 50 h, 4 K.— Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 5 70; podpernica iz močnatega rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar. 63

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.

Bogato ilustrovan cenik zastoj in franko.

Kmetijska hranilnica in posojilnica na Igu

registr. zadr. z neomejeno zavezo

vabi na svoj

IV. redni občni zbor

ki se bode vršil

dne 15. februarja 1914 ob 3. uri popoldne
v pisarniških prostorih

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 2.) Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
- 3.) Slučajnosti.

Na Igu, dne 6. februarja 1914.

Načelstvo.

V slučaju nesklepčnosti prvega vrši se pol ure kasneje drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki pa je glasom § 35 pravil sklepčen ob vsakem številu navzočih.

Ako Vam Vaš dobavitelj
v svoj prid**hoče dati kaj drugega,**

ne smete v

lastno korist
vzeti ničesar razen**staro preiskušeni pristni****PALMA**

kavčukov

PODPETNIK

čigar nedosežna kakovost uživa svetovni sloves.

Pazite torej nepogojno na zgorajšnja varstveno znamko.

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro pre bavlajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2-3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlihan in ga porabljaajo milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastonj, tudi če ne želiš **Mastina**, ali pa piši ti ali tvoj trgovec tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštne prosto.

Vsak teden novosti

volnenega in perilnega blaga za ženske obleke, svilnate rute in šerpe samo pri

LENASI & GERKMAN,

Ljubljana, Štritarjeva ul. št. 4.

Tkanina, platno za rjuhe brez šiva, preproge, zavese odeje,

Vsa oprema za ženine in neveste.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse, mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd), mi bodo po prečitaniu mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Sifilitiki!

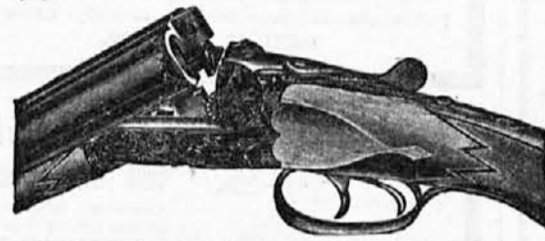
Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju **brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih posttrankih učinkov**

razpošilja diskretno za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Lausitz).** 94

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::

PIŠITE PO:
CENIK
1914 61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. pošt. br. št. 828.406.
Pri ogr. pošt. hran. št. 19.864.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

R. Z. Z. N. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4 ³/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.
Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodijo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Franc Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19,000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.